

NÉPI EGYSÉG

POLITIKAI NAPILAP
Főszerkesztő:
Kurkó Gyárfás
Bejegyzve a brassói törvényszéken G. II. 1768/1944 szám alatt
Becsélt ártó: Cenzura Militár
a Presel sub No. 1437. 7. X. 1944

Zászló és ember

„Nem a zászló a fontos, hanem az ember.” mondotta Lukács László a Magyar Népi Szövetség kolozsvári nagygyűlésén. Ezzel pedig azt fejezte ki, hogy a népi jogok kiharcolásának útja nem a jelszavak puffogtatása és a sérelmi politika, hanem állásaink megerősítése, szövetségeseinkkel való kapcsolataink kimélyítése és a demokráciának saját sorainkban való megerősítése.

A demokráciának nincsen semmi haszna abból, ha csökönyösen ragaszkodunk bizonyos nemzeti jogok minden körülmények között és minden áron való felvételéhez akkor, amikor a közhangulat még nem eléggé érett ehhez.

Cselekedeteinkben számot kell vetnünk az idő és a hely követelményeivel és csak akkor folyamodhatunk a számunkra nyitva álló és a velünk szövetséges demokráta erők részéről egy pillanatra sem kétségbevitelt jogok teljes érvényesítéséhez, ha ezzel nem idézünk elő talán jóvátehetően nehézségeket a román demokrácia számára.

Saját sorainkban lankadatlan küdelmet folytatunk a nemcsak bujkáló, de fejlett olykor szemérmertlenül fel is emelő nemzeti gyűlölködés, alias sovínizista utazás ellen. Minden erőnket megfeszítjük, hogy megbazabolázzuk azokat a megmondhatatlan, vagy sötétzámlekt eröket, amelyek készek minden bohábol elefántot csinálni, amelyek a senki által nem vitatott nemzeti jogok érvényesítése kancsán mindig és kivétel nélkül sérelmi politikát folytatnak, amelyek a reakció bűnét mindig készek egy másik nemzet egészének terhére írni.

Ertünk meg végre, hogy román demokráta szövetségeseink ugyanezt a harcot vívják saját reakciós, saját nemzeti gyűlölséget hirdető, saját tisztát szító elemek ellen. Lássuk be végre, hogy a küzdelmük során joggal várhatják tőlünk — hogy helyzetüket ne nehezítsük, hanem lehetőségeink szerint inkább megkönnyítsük.

A román demokrácia egyik főfeladatának ismert el (mint ahogy a magyar demokrácia főfeladatainak egyike szintén ez) hogy a fasizmus láthatatlan mérgeitől átitatott közszellemet lassú, de lankadatlan nevelő munkával visszavezesse a demokráciához. Ez a munka nem napokig, nem hetekig, nem hónapokig, hanem évekig, esetleg évtizedekig tart. De ennek a munkának legnagyobb szakaszát most éljük át, amikor a méreg még erősen hat és minden létsi sérülés heveny lázokban és romboló betegségekben tör ki. A valódi demokráta igyekszik előlenni minden alkalmat, amely ezeknek a kiborbanásoknak előidézéséhez vezet. Az államok, a nemzeti gyűlölködést az ábaloldalság mezébe bújító sovínizista azonban minden kísérelést ki akar használni arra, hogy a nehézségeket fokozza, hogy a demokrácia átnevelő munkáját lehetetlenné tegye.

Ezért tesz meg a román demokrácia mindent arra, hogy a magyarság jogos követelései kielégítést nyerjenek. Nem hivatkozunk egyébre, csak a Oroza-kormány kilencvennapos működése alatt tett számos intézkedésre: a munkatáborok megszüntetésére, a magyarságvédelem engedélyezésére, a kolozsvári állami magyar egyetem felállítására és annyi megannyi egyéb intézkedésre, amelyek mind csak egyetlen célt szolgáltak: a romániai magyarság egyenlő jogainak gyakorlati megvalósítását.

A román demokrácia elvárja, hogy megköveteli tőlünk, hogy a reakció maradványai ellen folytatott harcban tevékeny segítséget nyújtsunk neki. Segítséget nyújtunk azokkal, hogy nem csakunk tápot a

Megállapították a Sztálin-Truman-Churchill találkozó helyét és időpontját

Kézrekerült Ribbentrop volt német külügyminiszter

Az immár metékes helyen és bejelentett Sztálin-Churchill-Truman találkozó rendkívüli jelentősége egyre inkább kibontakozik a legutóbb elhangzott nyilatkozatok és események számbavételével. Erre utal az a newyorki jelentés is, amely szerint az Egyesült Államok politikai körében lehetségesnek tartják, hogy a háromhatalmi tanácskozás valóságos békeértekezlet jellegét ölti fel, amelyen Európa sorskérdéseiről döntenek.

A lengyel kérdés elrendezésének döntő lépése, valamint Churchill alsóházi közlése, hogy ha az értekezletre még az angol választások eredményének közzététele előtt kerülne a sor, Attlee munkáspárti vezető is részt vesz az angol küldöttségben, mind arra mutat, hogy javában folynak az előkészületek a nagyhorderejű eseményre. Ezeknek az előkészületeknek a célja: minden félreértést kiküszöbölni,

hogy a megjelölendő helyen és időpontban megkezdődő tanácskozások a legkedvezőbb légkörben pécseteljék meg újlag a győzelmet kivívó nagyhatalmak töretlen egységét.

Mint a Reuter ügynökség jelenti, a lengyel ideiglenes kormány, a lengyelországi demokráta vezetők és a külföldön levő lengyel demokráta vezetők pénteken ültek össze Moszkvában a lengyel kérdések megoldására.

Az üzrel kapcsolatban Moszkvában, Washingtonban és Londonban egyidejűleg kiadott azonos szövegi közlemény a következőképpen hangzik: „Molotov szovjet külügyi népbiztos, sir Clark Kerr Nagybritánia nagykövete és Harriman az Egyesült Államok nagykövete, mint a három szövetséges nagyhatalom felhatalmazottjai, hogy érintkezésbe lépjenek az ideiglenes kormány tagjaival, és a többi

lengyelországi vagy külföldi lengyel demokráta vezetővel, a lengyel kormánynak széles demokratikus alapon történő átszervezésével és a lengyelországi és külföldi vezetők bevonásával kapcsolatban a nemzeti egység ideiglenes kormányának megalakítására —, meggyeztek abban, hogy a krími egyezményben Lengyelországgal kapcsolatban előírt tárgyalásokra a következő személyeket hívják meg: 1. az ideiglenes lengyel kormány képviselőit. Varsói értesülés szerint az ideiglenes lengyel kormány képviselői: a következő személyeket jelölték ki: Beirut, Osuka Moravszki, Kowalszki és Gomułka. 2. A lengyelországi demokráta vezetők: Wit-tosz, Zulavszki, Kutrzeba, Krzyzanoszky és Koldzejszki. 3. A külföldi demokráta vezetők: Mikolajcsik, Sztancsik, és Zakovszki.

Mindezeket a személyeket június 15-re Moszkvába hívták össze.

Truman amerikai elnök nyilatkozata

(Newyork) A Fehér Házban lefolyt sajtóértekezlet alkalmával Truman elnök a lengyel kérdéssel szövegezte, hogy a Szovjetszövetség nagy megértéssel tett tanúságot a lengyel kérdés megoldásával kapcsolatban. Egy újságíró kérdésére válaszolva az Egyesült Államok elnöke kijelentette, hogy a széles alapokra helyezett lengyel nemzeti egységkormány létrehozásának pillanatában a londoni lengyel kormány léte megszűnik. Az elnök hangsúlyozta még, hogy a Szovjetszövetség ugyanúgy ohajtja a megegyezést a szövetségesekkel, amint a szövetségesek is ohajtják ezt a megegyezést.

Ugyancsak egy sajtóértekezleten Truman elnök bejelentette, hogy véglegesen megállapították a „három nagy” találkozásának helyét és időpontját. Ezt a helyet és időpontot Hopkins és Davies Moszkvában és Londonban jelölték ki Sztálin, fahornaggal és Churchill miniszterelnökökkel.

Truman azt a megegyezést juttatta kifejezésre, hogy Hopkins és Davies európai küldetésre rendkívüli kielégítő eredményt juttat és a három nagyhatalom a félreértések teljes kiküszöbölésének útján halad.

Rise Hans álnéven rejtőzött Ribbentrop

(London) Hivatalos közlés szerint hat héten át tartó kutatás után sikerült Hamburgban letartóztatni Ribbentrop Joachimot, a náci Németország volt külügyminiszterét. Ribbentropra egy kis penziónban bukkantak rá, ahol Rise Hans álnév alatt rejtőzött.

A Reuter ügynökség híradása szerint a feltétel nélküli fegyverletételi okmány aláírása után az egykori náci külügyminiszter egy borügynökkel keresett menedéket, akhez baráti szálak kötötték még

román reakciónak kihívásokkal, de segítséget nyújtunk azokkal, hogy saját sorainkból késedelmes haladék nélkül kiirtjuk a sovínizmus minden nyomát.

Ertünk meg már végre: nem a zászló fontos, hanem az ember. Nem a zászló fontos, hanem a nemzeti jogok megvalósítása. Nem a zászló fontos, hanem az, hogy a demokrácia győzőn magyarnál, románul egyaránt.

Aki ezt nem akarja megérteni, az át-

abból az időből, amikor ő is egy pezsgőgyárnak utazott. A borügynök azonban megtárgalta a szállásadást a „kartárost”. Innen ment aztán a penziónba, ahol letartóztatták.

Ribben roppnán letartóztatásakor egy mérgezőtől találtak, valamint egy-egy Chur-

Széleskörű önkormányzatot vívtak ki a hindu pártvezetők Indiában

(London) Wawell lord, India alkirálya bejelentette az indiai kormány átszervezését annak a tervnek a szellemében, amely új alapokra helyezi az indiai államrendszert és átmenetet képez a dominiumi alkotmány megadására felé.

Az új alapokmány az indiai kormányt a végrehajtó tanáccsal helyettesíti, amelyben valamennyi indiai párt képviselője részt vesz. E kormány mellett fog működni India alkirálya és a brit katonai főparancsnok. Az összes többi közhivatalokat melyeket a muliban angolok töltöttek be, az indiai kormány rendelkezésére bocsátják.

A nagyjelentőségű változás következ-

ményekképpen a Japán elleni háború kitörésekor letartóztatott indiai pártvezetők szabadlábra helyezték. Ezek az államférfiak annak idején az angolok kivomulását vagy a dominiumi alkotmány megadását követelték. A szabadonbocsátott államférfiut vezetők között van Mahatma Gandhi, az ismert hindu szabadságharcos és Dzsinnah, a muzulmánok vezére, valamint Pandit Nehru, az indiai kongresszus párt elnöke.

Az indiai pártvezetők első értekezletén Gandhi kijelentette, hogy az új rendszerrel kapcsolatban mindaddig nem nyilatkozhat, amíg részletesen nem ismeri a brit kormány önkormányzati tervezetét.

Európaszerle folylk a hilleristák összefogódosása

(London) A Reuter ügynökség híradása szerint három héten belül a brit katonai törvényszékek megkezdik az angol csapatok által elfoglalt területeken letartóztatott háborus veteránok bűnperének a tárgyalását. A vádlottakat a brit hadsereg hivatalból kirendelt védői védik.

Prágai jelentés szerint a brnoi törvényszék a Gestapo két ügynökét halálra ítélte, míg négy más náci életfogytiglani kényszermentékével sujtott. Rövidesen Prágában a Gestapo 50 ügynökét vonják felelősségre.

Hollandiában sikerült letartóztatni Deger miniszterelnököt, aki a német megszállás után került a holland bábkormány élére. Degeri hazaárulással és az ellenséggel való cimborálással vádolják.

Oslo híradás szerint Norvégiában eddig 14 ezer személyt tartóztattak le az ellenséggel való együttműködés címén. Legalább ugyanennyi quislingista letartóztatására számítanak még.

Montgomery tábornagy enyhített azon a rendelkezelen, amely szerint az angol katonák nem tarthatnak sem semmiféle érintkezést a német polgári lakossággal. Az új rendelet megengedi, hogy a brit katonák a nyolc éven alóli német kisgyermekkel játszódhassanak. Hasonló értekezletet adott ki az amerikai megszálló hatóságok is.

Berlin távirat szerint a svájd szövetséges kormány rendelete értelmében az összes néci diplomatákat három napon belül átteszik a háború Németországba.



Véget ért a kisiparosok országos értekezlete

(București.) A brassómezei önálló iparosmesterek szakszervezete 21 taggal képviseltette magát a kisiparosok országos értekezletén, Bukarestben, ahol a kisiparos társadalom végre szabadon nyilatkozhatott meg a demokrácia mellett. Brassóból 10 szakma képviseltette magát.

A kiküldötteket az állomásom karszalagos rendezők fogadták és vezették ki a szállásaikra. Az első csoportok, Arad, Temesvár, Nagyvárad, Torda, Marosvásárhely, Brassó kiküldöttei alig, hogy leverték magukról az ut porát, barátságos találkozóra gyűltek össze. Négy évi parancsuralom után végre felszabadultan újra kezelt foghattak Észak- és Délkelet-délkelet demokraták érzésű iparos mesterei.

Másnap, a nagygyűlés munkatervének első napján, szakmai csoportokban már az egész ország kiküldöttei találkoztak az egyes kisipari szakmák kérdéseinek megvitatása, valamint a kisiparos szakszervezeti szövetség megalakítását előkészítő bizottság megválasztása céljából. Ezen a szakmai üléseken tisztázódott az ország kisiparoságának mai helyzete, valamint gazdasági, szakmai és művelődési kérdései, amikről országos viszonylatban egy régen nem volt alkalma találkozni és tárgyalni az ország kisiparos társadalmának.

Ezen a megbeszéléseken kristályosodtak ki azok a kérdések is, amelyek a nagygyűlés együttes ülése elé kerültek. A napi sajtó részletesen beszámolt ezekről az értekezletekről, így szintén az ünnepélyes keretek között megtartott együttes ülés megnyitásától is. A Népi Egység már ismertette a kormány képviselőjének megjelent Gheorghiu-Dej közlekedési miniszter és a Nemzeti Demokrata Arcvonal képviselőjének részvevő Luka László főtitkár beszédét. Lothar Rădăceanu munkáügyi miniszter volt a következő szónok, aki örömeinek adott kifejezést, hogy a kereskedelmi akadémiának, — mint mondta — a reakció egyik legerősebb fészkeinek termében, ahol most az országos értekezlet együttes ülése folyik, ez az első demokratikus megnyilatkozási gyűlés. Ezért különös hangsúlyt helyezett a nagygyűlés, hogy legyen a demokrácia összefogás kormányának segítségére az ország gazdasági életét újjáépítő munkájában.

Ezután az Általános Munkaszövetség elnöke, Stoica Chivu emelkedett szólásra, aki a több, mint egy millió tagot számláló Munkaszövetség üdvözlését tolmácsolta, és együttes munkára hívta fel az ország kisiparosát a tönkretett ország újjáépítése céljából.

Alexandrescu Anton szövetségi miniszter a kisiparosok első szabad nagygyűlését a szakszervezetek nevében üdvözölte. Sok nehéz küzdelembe került, mondta, a szövetségi rendszer korszerű kiépítése, amitől a kisiparosok nem egy létfontosságú gazdasági kérdésének megoldása függ. De amit nem harc árán viv ki az ember, azt nem is becsüli meg igazán. Éppen ezért melegen üdvözli a bolgár kisiparos kiküldötteket, akik mintegy fél millió tagot számláló 330 szövetségi szervezeti eredményéről számoltak be a szeptemberi felszabadulás óta végzett munkájukkal kapcsolatban. Románia kisiparosai is hasonló odaadással kell, hogy saját érdekében részt vegyenek a szövetségi munkában.

A Dunamedence népének demokrata összefogása

Schwartz nagyváradi kiküldött a vesszertőrségi Északkeleti iparosmesterei nevében üdvözölte a nagygyűlést és annak a reményének adott kifejezést, hogy a demokrácia iparos társadalom szívesen fogadja a visszatérőket és vége annak a reakciós szellemnek, amely őket vert Északkelet és az ország többi része közé. Legtöbbjének nemcsak harca ezért a szovinizmus maradványaitak kiirtását és üdvözlő a Dunamedence népének megszülető demokrata összefogását és barátságát.

Délután a szervező bizottság titkára az üdvözlő táviratok felolvasása után ismertette az új törvénytervezetet, amely a régi munkakamara feloszlását

A kisiparosok országos értekezlete

A kisiparosság létérdekű kérdései a nagygyűlés előtt

rendjén az iparoskamaraik létesítéséről gondoskodik. Ez a törvény felmenti a 20 alkalmazottnál kevesebbet foglalkoztató kisiparosokat a könyvelés terhe alól, olyan formán, hogy azon kisiparosok számára, akik a szakszervezetek tagjai, könyvelési bejegyzéseiket a szakszervezet fogja intézni egységesen.

A kisiparosok egységes adórendezést kérnek

Ezután tárgyalásra került a szakszervezeti törvény, amely mindezt nem tett említést az önálló kisiparosokról. Végül ez a kérdés is tisztázódott, mert a munkáügyi minisztérium most törvényjavaslatot készít elő, amely ezt a kérdést is közmegnyugásra rendezi.

Popa Marin a következő felszólaló, kéri, tekintettel arra, hogy az önálló kisiparosoknak több, mint a fele 5 alkalmazottal kevesebbet foglalkoztat, legyenek tekintettel az adózás és egyéb gazdasági intézkedések foganatosításánál.

Stancu Marin az árszabályozási törvény rendelkezéseiről szövegezt, kéri, hogy a kisiparosok árkiszámításait a szakszervezetek végezzék.

Filipsescu kiküldött az adózás kérdésével veti fel és egységes adórendszer bevezetését kéri a kisiparosság részére.

Todor Ioan brassói kiküldött szintén az árszabályozási kérdéssel kapcsolatban megemlíti, hogy a műszereseket sértelmesen érinti az a rendelkezés, hogy a felhasználott anyagok 60 százalékát számíthatják munkadíjban, ami ebben a szakmában nem állhat helyt, ahol a felhasználott anyag legtöbbször alig jön számításba a munka mellett. Rădăceanu Lotar azonnal válaszol és megnyugtatta a felszólalót, hogy a vonatkozó törvényszakaszt megfelelően módosítani fogják.

Sandru, a szakszervezeti szövetség főtitkára a társadalombiztosító terheinek igazságtalan megosztását teszi szóvá. Ezért szükségesnek tartja a társadalombiztosító pénztár önkormányzatát, hogy a tagok érdekei érvényesülhessenek, mert ők tartják fenn ezt az intézményt hozzájárulásaikkal. A szabad orvosválasztás kérdésének megnyugtató megoldását is sürgette, ami szintén általános kívánsága a tagoknak.

A határozati javaslat

A nagygyűlés végén határozati javaslatot fogadtak el, amely összefoglalja mindazokat a kérdéseket és feladatokat, amikkel az országos értekezlet foglalkozott és állást foglalt bennük. E határozati javaslat pontjai a következők:

1. Csatlakoznak a Nemzeti Demokrata Arcvonalhoz.
2. Minden helyi szakszervezet keretében megalakítják a vas- és fém-, szövőipari, fa- és bútort-, építészeti-, fodrász-, fényképész-, élelmiszer-, gáz- és csatornázási-, ruházati- és cipész-szakosztályokat.
3. Semmiféle ipari tömörülést se ismerjen el a kormány a kisipari általános szakszervezeti szövetség hozzájárulása nélkül.
4. A demokratikus és szabad Románia megteremtése.
5. Az összes kézműves erő együttes harca a demokráciáért.
6. A szovinizmus elleni harc.
7. A demokrácia összefogás Groza-kormányának támogatása.
8. Harc az ország gazdasági újjáépítéséért és az üzérkedés letörlésére.
9. Közkegyelem kivívása az el-

muált rendszer által igazságtalanná megváltoztatott demokratikus kisiparosok részére.

10. A forgalmi adó és az árkiszámítási könyvek rendszerének módosítása azok egyszerűsítése érdekében.
11. A munkakamara átváltoztatása a kisiparosok érdekeit szolgáló iparos-kamarává.
12. A társadalombiztosító rendszer színvonalának emelése és a kisiparosok érdekében állítása.
13. A kisiparosok nyugdíj jogosultsága 55 éves korukban.
14. Korszerű szövetkezeti rendszer létesítése.

Az ország önálló iparosainak szakszervezetei a bukaresti nagygyűlés alkalmával szakmánként megalakították a szakmai csoportokat, ezek együtt pedig az önálló kisiparosok szakszervezeteinek általános szövetségét. Ez lesz az ország önálló kisiparosainak összefogó szerve a jövőben. Ezt az országos szövetséget egy 30 rendes és 5 póttagból álló központi bizottság vezeti.

JAKAB JÁNOS

Megalakult a MNSZ ploesti szervezete

(Ploesti.) A Magyar Népi Szövetség pár nappal ezelőtt tartotta meg alakuló nagygyűlését Ploestiben. A nagygyűlésen a közlekedési hatalmas iparváros magyarosága nagy számban jelent meg és demokrácia öntudatáról tett tanúbizonyságot. A MNSZ bukaresti szervezete rész-

ről Uzko Nándor miniszteri tanácsos, a fővárosi szervezet elnöke Csiki György és Burian Anna jelentek meg a gyűlésen és ismertették a MNSZ programját és az általános politikai helyzetet. A nagygyűlés mindvégig a legemlékezőbb hangulatban folyt le.

A brassói borbély- és fodrászmunkások szakszervezetének felhívása

A brassói borbély és fodrász munkaadók és a szakszervezetbe tömörült borbély és fodrászmunkások között a Munkakamara előtt 1945 február 18-án kötött és 1. 19. II. 1945 szám alatt kötött kollektív szerződés értelmében a brassói borbély és fodrászmunkások a következő bérmegállapodást kötötték:

A nő munkák végzők közül azok a munkások, akik csak egyféle munkát végeznek, mint manikűr vagy víz, vagy vasodolást, heti 4500 lej fizetést kapnak. Aki kétféle munkát végez, 5500 lej és aki többféle munkát, 6500 lej. A férfimunkát végzők a következő fizetésbeosztás mellett dolgoznak: Az 1 éve felszabadult segéd heti 4500 lej, az 1-3 éve felszabadult segéd heti 6500 lej és az ennél idősebb segédek heti 7500 lej fizetésre tarthatnak igényt.

A munkaidő a törvényesen megállapított időrend szerint napi 8 óra.

Az adót és társadalombiztosítási illetéket a munkaadó fizeti.

Minden munkás jogosult az 1945 március 3-iki törvény értelmében a havi 15.000

lej fizetésemelésre és minden kiskorú gyermek után havi 4000 lej segélyre.

Az esetleges sérelmeket a munkás hozza a műhelybizalmi úton a szakszervezet tudomására, hogy ügyében intézkedjenek.

A MNSZ barcaufalusi és krizbai gyűlései

(Brassó.) A MNSZ barcaufalusi szervezete június 10-én taggyűlést tartott, amelyen résztvettek a szervezet brassói kiküldöttei is. A szokásos beszámoló és az időszaki politikai ismertetés után a jelenlevők megejtették a bíróválasztást, azután pedig megválasztották a szervezet köznevelődési bizottságát.

Ugyanaznap a krizbai szervezet is gyűlést tartott a brassói kiküldöttek részvételével, amelyen a beszámoló és a politikai ismertetés után a népi csoport vezetőségét, a jegyzőt és az erdőirt választották meg. Mindkét gyűlés rendkívül nagy számu hallgató előtt folyt le.

Hétón lép életbe az új zárórarendelés

(Brassó.) Az új zárórarendelés hétón, június 18-án lép életbe. Eszerint az élelmiszer és vegyeskereskedések a jövőben reggel fél 8 órától déli fél egy óráig és délután 4 órától esti fél 7 óráig tarthatnak nyitva. Minden más üzlet reggel fél 8 órától fél 1 óráig és délután fél 4 órától esti 6 óráig tarthat nyitva.

Minden csütörtökön az összes üzletet déltől egy óráig tartatnak nyitva, délután pedig minden üzlet — az élelmiszer és vegyeskereskedések is — zárva maradnak.

A sepsibükszádi MNSZ nagygyűlése

(Sepsibüksád.) A sepsibükszádi köznevelődési ház nagytermében a MNSZ helyi tagozata nagyszabású gyűlést tartott, amelyen a nem kifogástalanul működő régi vezetőség helyett új vezetőséget választottak a szervezet élére.

A gyűlést Keresztes Jakab népbíró nyitotta meg, majd átadta a szót a gyűlés levezetésére kiküldött Benedek Istvánnak, aki az egybegyűlteknél nagy politikai beszámolót tartott.

Ismertetését az elmúlt év augusztus 23-iki eseményektől kezdte és részletesen vázolta a Groza-kormány eddigi teljesítményét. Beszédében kiemelte a demokratikus összefogás kormányának a nép érdekében hozott valamennyi intézkedését, valamint az eddig elért eredményeket.

A szónok behatóan ismertette a földreform lényegét, Északkelet visszacsatolásának jelentőségét, a gazdasági törvényeket és az árúszóra elleni harc szükségességét és ezzel kapcsolatban a szövetkezeti kérdés fontosságát. Megmagyarázta a háborús bűnösök ellen hozott ítéletek horderejét. Végül pedig felhívta a lakosságot figyelmét a rémhírtérjesztés romboló hatására.

A politikai beszámoló folytán a közönség népe tisztába jött az eddig ismeretlen kérdések valódi jelentőségével, tehát házagpótló szerepet töltött be a nép felvilágosításának tekintetében is.

Jólsikerült színelőadást rendeztek a dévai MNSZ ifjak

(Déva.) A MNSZ dévai szervezetének ifjúsági csoportja jólsikerült színelőadást rendezett a városi színházban. Színelőadást Almási Tihamér „A tót leány” c. 3 felvonású népszínműve a következő szereposztásban: Gyarmati János: Lovász József, Orsós a felesége: Gyórfy Mártonné, Bandi a fiuk: Varga Sándor, Máthé Júlia a gyámleányuk: Székely Marika, Kospál baromrörvos: Kőszegi Endre, Lipták: Káler Agoston, Sári a felesége: Kajtár Jolán, Otós Mari javasszony: Kolcsa Borbolya, a tótsummások vezetője: Nagy János, Hanka a leánya: Zsóka Juliska, Misó a tót leány: Varga András, Csendbirtos: Varga András, Deres a kisbíró: Nemes János, Csobor: Kajtár Géza, Rigó Matyi: Lovász György, Panni: Héger Vera, Kati: Kajtár Jolán, Első parasztlány: Farkas Erzsébet, Második parasztlány: Héger Margit.

A szereplők és a rendező tudásuk legjavát adták. Az egyszerű földműves ifjúsági műkedvelők a népi színjátászás művészetének vérükben gyökerező őstehetségéről tettek tanúbizonyságot. Különösen kitűntek kiforrotti játékkukkal Gyórfy Mártonné, Kőszegi Endre, Nagy János, Zsóka Juliska és Kolcsa Borbolya.

A színházat zsúfolásig megtöltő közönség viharos tapsokkal üdvözölte Zsóka Juliska énekszámait s ümpelelte Déva-Telep legfrissebb műkedvelő gárdáját, amely régen nem tapasztalt élvezetben részesítette.

A szünetek alatt a Regimentál 3 Transmiszió zenekara szórakoztatta a közönséget a kitűnő Fleischer Vilmos karnagy vezetésével.

Olvassátok és terjesszék a Népi Egységet

„Isten igájától” — Hitler igájáig

Nyíró József író néparuló nyilasbűncének politikai pártatlansága

André Malraux világhírű francia író, a németekkel együttműködő hazatérő franciákat három csoportba osztotta. Az első csoportba, azok a francia polgárok tartoztak, akiket a Laval-féle hírvetés meggyőztett és a horogkeresztet zászló árnyékában remélték a „glorie” népek új-jászúlését. A második csoportba a meggyőződéses francia fasisztákat sorozta.

A harmadik csoportba osztotta az együttműködő, feneketlen zsebű francia fasiszták tömegét, akiknél a németekkel való együttműködés nem érzelmi, hanem anyagi jellegű volt. Ebbe a csoportba tartoztak a francia nép érdekeit áruló, Hitler-zsoldba szegődött francia írók, költők és művészek, akiket rabul ejtett a Berlinből gúrtuló német márká.

Sajnos, a Malraux által felállított tétel harmadik csoportjába számos jelesnek vélt magyar író is tartozott. Ezáltal nem akartunk kitérni a svájból magyarrá vedlett magyar írók nemzet és népelenség tevékenységének leleplezésére, hanem a székegy enedetű, könyveiből a székegy ha-

vasi levegőt kraszoló Nyíró József hazatérő tevékenységére akarunk rámutatni. Nyíró József irodalmi munkásságának elbírálását az utókorra és a pártatlan, igaz lenkölt szellemű irodalomtörténetre bízjuk. Az mondjon ítéletet Nyíró József munkái felett, mi azonban fel akarjuk tárti Nyíró Józsefnek, a pénzéhes íróval párosult politikai kalandornak, a mindenre képes hitlerbűncének gyalázatos működését.

Nyíró József, az egykori plébánosból előlépett erdélyi magyar író rabul ejtette a pénz varázslatos csengése. Nyíró irodalmi működését mindenkor és minden körülmények között eredményesen tudta hasznosítani. Mint a magyar reakció zsoldjait szegődött erdélyi magyar író a túlfutott nacionalizmust hűen visszatükröző munkáival ért el nagy sikert Magyarországon, ahol a reakciós irodalmi körök és a hivatalos Magyarország képviselői benne látták a Jézusfaragó ember, Uz Benec stb. munkákon keresztül a „szent tűz” élesztőjét.

A könyvekhez mellékelt „erdélyi idő”

Nyíró József budapesti kiadója, hogy íróját minél szélesebb körökben népszerűsítse, ötletes üzleti fogással igyekezett elsősorban az erdélyi származású magyarországi olvasótáborát megnyerni. Az ötletes kiadó Nyíró könyvei mellé piros-fehérszöld selyemzacskóban néhány csipetnyi „erdélyi” földet mellékel, melyet a kiadóvalattal gazdája pestmelletti pomázi villájának a kertjéből „importált”. Az erdélyi származású olvasótábor könyvbe-lábadt szemekkel vette a „hazai földet” mellékelt irodalmi műveket és így sikerült Nyíró és munkáit egyszerűen népszerűvé tenni.

Meg nem alkuvó sovínizmusra révén a legünnepeltebb erdélyi írók közé lépett elő. Regényeit átdolgozta szinpadra, bár a nemhivatalos kritika mind a Jézusfaragó embert, mind a Julia szépleány szinpadra feldolgozott székegy balladáját élesen boncolgatta, mégis a hivatalos irodalmi körök Nyíró szentnek és sérthetetlennek nyilvánították. A selyemzacskóban mellékelt erdélyi föld, a hivatalos kritika, a sorozatos ünnepeltetések, a kormányzói kihallgatások, darabjainak megfilmesítése, stb. olyan jövedelemhez jutatták, melyhez hasonlóval sem erdélyi, sem magyarországi író nem dicsekedhetett. Míg a többi írókai kénytelenek voltak napilapok tüstös szerkesztőségeiben „javagó munkát” végezni, az alai Nyíró József székegyudvarhelyi villájában zavartalanul éltetett írói hivatásának. A pénz csugése azonban Nyíró a politikai pályára sodorta. Erthetően lelkes híve lett a reakciós magyarpárti politikának és így bár románul egy kukkot sem tudott, mégis az 1937-es képviselőválasztásokon felleptették jelöltnek Udvarhelymegyében. Megbukott. A Magyar Párt azonban kárpótolta ezért a bukásért és nemsokára bevitték a párt hivatalos lapjának, a Keleti Újságnak a szerkesztőségébe — főszerkesztőnek. Nyíró nevéhez fűződik a lap szélsőséges sovínizmust tápláló irányvonalának a megszabása, amely később a bécsi döntés utáni és különösen a Sztojai-féle néparuló és nemzetgyalázó rendszer alatt jutott igazán kifejezésre. A magyarpárti politika így „kenyerhez” jutatta Nyíró és olyan magas fizetést biztosított számára, melyhez hasonlóval más lapok „főszerkesztői” nem dicsekedhettek. Ugyanakkor a lap többi munkatársai részére kötelezővé tették a „szent ügyért való áldozathozatal” és éh-béren alai fizetéssel dolgoztatták.

Hivatalan prókátor — Wei marban...

A bécsi döntés után Nyíró végre képviselő lehetett. Igaz, hogy nem a néparulástotta, hanem olyan kinevezett képviselő, mint Botár István, az ismeretlen festőművész, vagy az akaratán kívül magyar újságíróvá vedlett Arvay Árpád és társai és nemsokára írói honoráriumai, főszerkesztői tisztsége mellett, mint hónapja busás képviselői napidíjakat vágott zsebre.

Nyíró már-már megalapozottan látta jövőjét. Unnepelt író és politikus lett a egyszerűen újabb tettvágy hevitette szívét. Hitlernémetország írói 1942-ben írói értekezletet tartottak Weimarban s azon minden hivatalos megbízatás és meghívás nélkül megjelent Nyíró József is és a magyar írók nevében a hitlerizmust és a nemzeti szocialista szellemet bannuló beszédet mondott. A német propagandaügyi minisztérium segítségével „tanulmányt” tett a „végső győzelem” kívívása érdekében emberfeletti erővel küzdő Németországban” és utazásáról a pesti rádióban előadássorozatban számolt be.

Nyíró József és a Szalasiék 50 ezer pengője

Nyíró a gazdasági életben is sikereket akart elkönyvelni. A múlt év tavaszán, amikor az erdélyi zsidókat elhurcolták a hitlerizmus zsoldjába szegődött író egyszerűen zsidó üzletekre pályázott és az egyik legnagyobb nem tiszta árja

származású „kolozsvári” könyvkiadó vállalatba szeretett volna beülni. Terve azonban nem sikerült. A múlt év őszén, amikor a nyilas banditák kerültek uralomra Magyarországon, Nyíró ismét a tettek mezejére lépett. Rajniss (Rainisch) Ferenc nyilas közoktatásiügyi miniszter bejelentette, hogy Szentgyörgyi Albertet, a Nobel-díjas tudóst, aki egyébként Budapesten bujkált hónapok óta, — a szovjetcsapatok Szegebről elhurcolták többi tanártársával együtt, de a kiváló tudósnak sikerült utközben még magyar területen megszöknie. Rajniss a Szentgyörgyi esetét szerette volna propaganda célokra felhasználni és ezért Nyíróhoz fordult segítségért. Nyíró mint mindenkor és mindenre vállalkozó ember, különösen ha pénzt érezhetett, vállalkozott a Szentgyörgyi ügy megrendezésére. Nyíró Szentgyörgyi nevében rádiófelolvasást készített, melyben megrázó szavakkal „ecsetelte, hogy a szegedi és kolozsvári egyetem helyt maradt tanárait milyen emberetlen kínzások közepette kényszerítették arra, hogy az egyetemet elhagyják, és a Szovjet-szövetségbe menjenek — munkára. A nyilas igazgatók alatt álló budapesti rádió napokkal előbb beharangozta Szentgyörgyi Albert rádiófelolvasását. Közben a nyilas kopóknak sikerült Szentgyörgyi Albertet Budapesten elfogni. Rajnissék Nyíró kúldték a tudóshoz, hogy vállalkozzék a Nyíró által elkészített kézirat felolvasására. A világhírű tudós azonban mereven elutasította Nyíró ajánlatát, mire az előadást mással olvastatták fel a rádióban. Szentgyörgyinek sikerült ismét megszöknie de mindezt nem akadályozta meg Nyíró abban, hogy a felolvasás körüli „éremet” fejében ne vegyen fel Rajnisséktól még utólag 50 ezer pengőt.

Nyíró 50 ezer pengővel a zsebében a nyilas-banditákkal együtt előbb a Dunántúlra, később Bécsbe, majd onnan Németországba, Hitler roskadozó hazájába menekült és azóta ottan bujkál.

Ez volt Nyíró József írói és politikai útja az „Isten igájától” — Hitler igájáig.

Szász István

Méliusz József:

Kiev megvételekor

Halld csak, halld édes koma,
Hallgasd ezt a hangot:
Milyen gyászos és sötét és tompa.

Már vimyognak,
Már panaszkodnak
Jaj, fülünknek be gyönyörű zene.

Már gyászolnak,
S hall e dobajt,
Ezek a gyászdobok!

Futnak, nézd, menekülnek.
Bekötözött fejük mellükre horgasztva,
Dölyfűk, lám, oda.

Hallgasd,
Fujják, fujják a gyászharsonát,
Vakul már a nagy hang, a cécó, a zajgás.

Csikó lábba! bojjadoznak tova,
Rogyadoznak,
Csak úgy nyögnek fájdalomukban.

Ez aztán muzsiká!
Az áldóját koma!
Ezeknek nyögők hát jármát?

Kaszár! Kapára!
Te is stujsz mán oda!
Koma!

(1943 IX. 9.)

Ez is a magyar fasizmus bűne:

Hogyan pusztultak el a löszervonathoz kapcsolt vasúti kocsiban a sepsiszentgyörgyi Székely Múzeum kincsei

(Sepsiszentgyörgy) „A Székely Nemzeti Múzeum és a Balatoni Múzeum két vasúti kocsija, amely egy löszert szállító szerelvényhez volt hozzákapcsolva, a zalaegerszegi pályaudvaron március 29-én felitálattot kapva, porrágezték.”

Ez a távirat a siríliata a sepsiszentgyörgyi Székely Múzeum felbecsülhetetlen kincsei ama részének, amelyet a már náci-megszállás alatt álló országból elszállítottak.

Mint az ügy még vizsgálat alatt áll, egyelőre csak vázlatosan közöljük a nyilvánosságra jutott tényeket.

1944 szeptember másodikán 54 nagy ládában a sepsiszentgyörgyi múzeum rit-

dési lehetőséget, úgy hogy a régiségeket visszavitték Keszthelyre.

Mikor aztán még fenyegetőbbé vált a helyzet, a régiségek utnak indultak Zalaegerszegre, ahol 3 hónapig ott álltak a pályaudvaron, a vasúti kocsiban. Az állomásonk megígérte, hogy bombatámadás esetén kifuttatja a szerelvényt a nyílt pályára. A sepsiszentgyörgyi múkincsek kivül ekkor már a Balatoni Múzeum anyagát is menekítették egy másik kocsiban. Természetesen, nemcsak a légítámadások veszélye állott fenn, hanem a hideg télen a vasúti kocsiba csomagolt műemlékek — több ezer esztendő anyagát, cserepek, képzőművészeti alkotások, leltári anyagok és hasonlók — jövőtehetlen rongálódás veszélyében is forogtak.

Igy telt az idő, a két kocsi ott állt a pályaudvaron, míg bekövetkezett a március 29-iki bombatámadás a zalaegerszegi pályaudvar ellen. Mint a beszámolóink elején közölt és Sepsiszentgyörgyre érkezett táviratból kitűnik, a sepsiszentgyörgyi múzeumi tárgyakat tartalmazó kocsi, egy másik, a Balatoni Múzeum értékeit tartalmazó kocsival együtt, egy löszervonathoz csatolták s így semmisült meg.

A „France 198—703” felirású teherszálló, amely a székegy múzeumi régiségi értékeit hordozta, rengeteg pótolhatatlan műemléket tartalmazott. A hiány pontos megállapításához részletes leltározás lenne szükséges, amit tervbe is vettek.

Mint előre becsátoltuk, nem akartunk a fenti értesülések kivizsgálásának és a felelősség megállapításának elébe vágni. De azt máris megállapíthatjuk, hogy a német megszállás alatt barbár magyar fasizmus lelken szárad ez a veszteség is. A műemlékeket — ha már feltették, hogy Sepsiszentgyörgyön mincsek biztonságban — igen szívesen elszállíthaták volna valamely faluba vagy olyan helyre, ahol nem forogott fenn légítámadás veszélye. De semmiesetre sem lett volna szabad ott hagyni hónapokig a zalaegerszegi állomáson — löszerszerelvényhez kapcsolva!

Nem a székegyesség történelmi kincsei iránti gondoskodás vezette azokat, akik az elszállítást elrendelték. A feladott, illetve veszendőnek látszó területek kirablásának programját hajtották végre itt is. Ugyanúgy el akarták vinni ezeket az értékeket, mint ahogy elvitték minden gépet, pénzt, értéket s általában minden megmozdíthatót. Az utirány — a Balaton, Dunántúl, Szombathely, nem messze Bécs-től — világosan jelzi a szándékot. De a hadihelyzet és a közlekedés állapota oly gyorsan romlott, hogy ezt a szákmányt már nem volt idő és mód „hazavinni” Németországba.

Amnyi emberélet és gyakorlati hasznú érték pusztulása közepette is a felbecsülhetetlen műemlékek elpusztítása különleges bűn. Ez is súlyosan terheli azok lelket, akik a régen elvesztett háborút a véglelekkig folytatták s az utolsó percekig hajtották el a szerencsétlen polgári lakosságot és rabolták el és Németországba menekítették minden értékét.

Reméljük, hogy a háborús bűnösök kivizsgálása során a sepsiszentgyörgyi múzeum vesztesége is alapos kutatás tárgyát fogja képezni.

(K. G.)

Minden komoly fél, aki házat vagy telket venni vagy eladni óhajt, forduljon teljes bizalommal a régi és szolid „PROMPT” ingatlanközvetítő irodához.

Brassó, Főter 9. Telefon 21-43

Pénzt birtokolja aki általunk felajánlott házakba, telkekbe fekteti. - Mielőtt házat, telket eladná, keresse fel bizalommal „VISCONTI” ingatlanforgalmi irodát ahol díjmentes felvilágosítást kaphat. Brassó, Mihai Weiss-utca 6. Telefon: iroda 16-99, lakás 16-98

A proletárfalu

Riport egy messzeszakadt magyar szócivány-községről

(Kóbor) Egyaránt messze fekszik mindentől. A vasutól, országtutól, postától, iparvidéktől és kultúrától. A Fogaras-Seregsvár országtutól keletre látva, nyakfőre meredeken kell átvágódni, hihetetlen rossz utakon, míg megtalálja az ember az erdők alján völgykatlanban, valószínűs gödörben megapuló kicsi falut. Az egyik magaslaton áll a régi erődítménnyel körülvett öreg templom. Az érkező ezt pillantja meg először. A falu házai szerényen húzódnak meg a hatalmas kőrifák árnyékában. Köröskörül csupa szász, meg román falvak. De valamennyi jóval kedvezőbb fekvésű, könnyebben hozzáférhető.

Arván, egyedül lapul meg a más nemzetiségű falvak tömekegében, az egyedüli magyar református község. Okmányok nincsenek, százhagyomány nem emlékszik meg róla, hogyan, mikor kerültek ide ezek a magyarok. Talán a község neve szolgálhatna némi bizonyítékkal utbaigazítással. A falu neve Kóbor. Talán a tatárjárás idején menekültek ebbe az erdőrengesbe megbújt kicsi gödörbe. Talán Háromszékből, talán Küküllőből, ki tudja? Vagy kóbor hajduvidékek talán? Senki sem tudja, senki sem törődött vele.

Falu, amellyel senki sem törődött

Mintegy nyolcszáz lélek lakja a községet. Szépén, izesen beszél a magyar szót. A férfiak valamennyien tudnak románul is. A környező román falvak lakosságával mindig békésen megértik. A szászokkal is igyekeztek jóviszonyban lenni, már amennyiben a zárkózott, önző szászokkal ez lehetséges volt.

A régi „magyar világban” senki sem törődött velük. Apró sziget lévén választási szempontból nem jöhetett számításba. A Magyar Párt szintén nem törődött velük. Választási szempontból. A Magyar Pártnak ugyan nem voltak más szempontjai. Nem is volt tagja itt senki sem a magyar pártnak, sem pedig a Magyar Népközségnek. Ha olyan jegyzője volt, nyuzta a népet. Teljesen ki volt szolgáltatva. Nem védte senki. Ha egy szomszéd-községbeli sovinszta ki akarta élti „hazafias” dühét, ott voltak a kóboriak. Védte lenek voltak.

Szép, tágas felekezeti iskolájuk volt a templom udvarán. Elvették. Egy halmaggyi származású csángó tanító igyekezett megbírkózni a fasiszta hatóságok rosszindulatával és a nép fáradt közömbösségével. Nagy, nehéz munkát végzett. A környékbeli román nép általában jóindulattal volt a magyar sziget iránt. Békésen, mondhatni testvériesen érték meg egymással. Ha baj volt, azt mindig „nadrágos ur” hozta rájuk.

Amerikába... Amerikába...

A falu határa a környező idegen községek miatt merev maradt. A nép szaporodott, a föld egyre jobban megosztott. Ma öt, tíz, legfeljebb tizenöt hold sovány föld jut egy családra. Az éghajlat hívós, a melegek oldalakon fekvő földeket embertől tölti munkával lehet némi termésre kényseríteni. A népfelvilág Amerikába vándorolt ki, s minthát a háború miatt elzáródott az Amerikába vezető út, a férfiak kőművesmunkára szelődtek el, a lányok Fogarasra, vagy a barcasági szászoknál eselődéskedtek. Ujabbban ípart sem tanultak az ismeretes nemzetiségi törvények miatt. Értelmiségi egy kivételével nem került ki közülük.

Évszázadok óta egymás közt házasodtak. Majdnem az egész falu rokonságban áll egymással. Erősen mongolus jellegű arcaik. Nyílt, értelmes, végtelenül jóindulatú nép. Az elkorcsosodásnak semmi jele rajtuk. A papjuknak van a legtöbb földje: 20 hold, egyházi birtok. Egymaga műveli a családjával. Nem telik napszámra. Az Antonescu parancsuralma idején csak a Kacsó Sándor szerkesztésében megjelenő Erdélyi Gazdát olvasták. A gazdasági útjásokat tudomásul vették, de maradt minden a régiében. Nem volt pénz az újtásra. Mindenki tisztában van a korszerű gazdálkodás előnyeivel de egyiknek sem áll módjában egy lépést sem előre tenni. A fasiszta parancsuralom jobban sújtotta őket, mert nem voltak egységes nemzeti tömbben. A háború alatt egyetlen ép férfi sem volt a faluban. Valamennyien a hírhedt munkatáborokban színlődtek.

Öltalmazó nincsen felettünk

Az Amerikát járt férfiak, a kőművesmunkára járók megismerkedtek a haladó eszmékkel. Mindenki tudta, hogy csak ezek képesek sorsukon változtatni. Még a fasiszta parancsuralom idején is gyakran hallottam sóhajszókat: „Öltalmazó nincsen felettünk, nem véd sem Isten, sem király.”

1944 augusztus 23 után tömegesen irakoztak be a Magyar Népi Szövetségbe. Ha a fogarasi demokrata szervezeteknek tömegre volt szükségük, csak kiizentek Kóborra. Másnap a városban volt a falu népe, ha kellett hóban-fagyban, esőben. — Gyalog tettek meg a hosszú, rossz utat. Lovakat, szekereket, sertéseiket, juhait nagyrészt elreklválták. Nem volt ki szót emeljen az életről. A hosszú, keserves évszázadok folyamán megtanulták: „Maga Uram, ha szolgád nincsen”. Kiapadhatatlan életrejükkel tartották fenn magukat. Számukra a demokrácia az utolsó percben érkezett. A jelenlegi földosztás alkalmával nem kaptak földet. A szomszéd szász falvak hitleristáitól elkobozott földekből sem.

Ahol tudatosan vágnak a szabadság után

Nemrégiben egy küldöttségük kereste fel a MNSZ brassói központi vezetését azzal a kéréssel, hogy segítse őket elköltözni arról a vidékről. Közlebb akarnak

kerülni a magyar tömbhöz. Művelődésre éhesek. Haladni, fejlődni akarnak. Ki akarnak kerülni a tologató gyűrűből, maguk mellett akarják tudni a hasonló nyelvet beszélő testvéreiket, könyveket, előadást akarnak. Látni akarnak más magyar falut, tanulni tőlük, a véleményüket kicserélni, a nép vért más falvakból származó házasságokból felírásítani. Pontosan tudják, hogy mit akarnak, hogy mi hiányzik nekik. Más falu az évszázadok folyamán teljesen elvesztette volna nemzeti jellegét, elkorcsosult volna, beolvadt volna a környezőbe, vagy a szektárizmus áldozatává esik sok nyomorúság miatt. Ez a nép előre haladt. Együtt gazdálkodásról álmodik akkor, amikor a többiek még nem is ismerik azt, vagy ha hallottak róla, félnek tőle, mint minden ismeretlentől.

Ezek együttes gazdálkodást akarnak kezdeni új otthonukban. Megtehetnék ugyanezt Kóboron is, de ott kénytelenek lennének egész mezőgazdaságukat állatfenyésztésre állítani. Segítség kellene. Segítség pedig ma még nincs. Magyar központ közelében akarnak lenni, hogy például adhassanak és példát vehessenek. Hogy amny évszázad után az övéik között lehessenek. Szándarabokat akarnak látni, hogy ők is rendezhessenek, szavazatot akarnak hallani, hogy ők is szavazhassanak. Magyar néptáncot, magyar népdalt akarnak hallani. Politikai nevelést akarnak kapni. Ott senki sem keresi fel őket. Elni akarnak. Új, demokratikus, szabad életet.

Íme a proletárfalu képe, ahol nincsen nagybirtok, amelynek lakói sohasem voltak jobbágyok, ahol nem ismerik az egykét, a szektát. Ahol tudatosan vágnak a szabadság után.

Tiboldi Béla

EMBEREK ÉS GÉPEK

Két fiatal költő vallomásaik korunkról

Két verseskötet, két fiatal költő vallomása a gyűlölet korszakának keserves idejéből. Vasvári István Északkeletben, Korda István pedig ideát élte végig a munkatáborok hajsza azonos gyötrelmeit, mindössze a lélek különböző rezdülései, a költői érzékenység foka és megnyilatkozása választja el verseiket tartalmilag.

Vasvári István „Fegyvertelenül” című kötetében fejlett verselési készségű, meleg lírájú fiatal költőt ismerünk meg. Költő, akinek lelkeből a megalázás és a szenvedés nem is annyira keserűséget, mint dacos fájdalmat, a megbántottság sértődöttségét váltja ki. A költő e megismerdemelt megalázásra önmagában keres irt, biztató erőt. Végigjárta szemét a tájon s már bele is feledkezik a látomás gyönyörűségeibe. A lázongásból fakadó vers csöndes szemléldéssé, megnyugvássá enyhült, a panaszos gyermek elfelejtkezik a sérelemről, hogy aztán a következő pillanatban újra dacosan sikoltson fel.

Bőrig kopott ifjú sórényem,
rámtapadt a szenny s a szegény;
mégis itt vagyok.

Mint harangozó, ki fölgyűlt faluoknak
úszkei fölött is jelt ad:
daczból kongatok.

Es a dac pedig az cinymottak igazságtudatából, a készülő jövő lázas elvárásából, megérzéséből fakadt. Aztán ismét ellágyul az előbb még harcossan csengő hang és azok felé fordul fogadkozva, ahonnan a megváltást várja:

A világot szívroham fogadtam.
A világot kívül így maradtam
kóbor, árva fény
de proletárgyermek iskolája,
de hontalannak a hazája,
s reménytelennek — remény.

Fogadjatok: csillogva, kopva,
felhőkbe nőve, meghajolva —
mindig értetek...

... Szóltam, ahogy szívem dobogta
s mint írva volt a csillagokba
e bus bolygó felett.

A „Kárpáti tél” című versében még

határozottabban meglatja sorstársai szenvedéseit is és a nagy látomás is határozottabban alakot vesz:

Kisorosz falvak sóhajta nyögnek,
kődbe derengnek szűz mezők;
mehükben magvak: pattanni vágnak,
magasbátörni isten előtt —
átszakítani földek bilincseit,
hogy beteljesedjék kalász s kenyér,
s ne legyen nyomor, ha átzug a tájon
a kárpáti tél, a kárpáti szél.

Váltsad fel Uram, szabad tavaszra
milliók könnyét, bus nyomorát,
ahogy álmodom: füstös barakkba,
tul a gomolygó, zord ködön át —
amit e szolga-korszak teremtet,
amely örök gát: vér és acél
amit majd ledönt szent fuvalattal
a mindentisztító kárpáti szél!

Nagy kedvvel ízi Vasvári István az epigrammaszerű kis verseket, mintegy játékos örömtől keresve a formakészéggel párosuló odamondásban. Ilyen versei a „Szabadság szó” és a „A tiszt”.

De nem! Nem! Gyáva, langy lemondás.
Enyém a tér, a vágy, a láng, a láz...
Nem terelhet semmi Kény, mint csordás
barmát!... Még nem fogott a rontás:
még feszülök, mint végtelen csodás
bónuszok... S ami por s mi víz,
szétomlohat, de csillagig követni
jöjjön mind, ki gáncsot akar vetni:
Szabadság vagyok és lobogás!

Ez a háború barátom:

a fálkon
főnnakadt belek...
Téged kalandvágy kergetett —
a császárnak arany kellett:
a ha a kor
most beannetek rohad,
ne úntorgasd hát orrodad.

Vasvári István költészete csak ezután fog elmélyülni s azzá lenni, amivé lennie kell: cirádamentes, egyszerűvé csiszolt költészetté, ahol érett érzések szólnak meg. Ahol már a gondolat választja meg magának a legmegfelelőbb formát, feladva mindazt, ami fölösleges ékesség, amit a csillogni akaró verselési kedv aggatott reá.

Korda Istvánt eddig inkább, mint jótolu újságíró ismertük. A „Motorok éjszakájában” most jelentkezik Korda István a költő, aki néhol riportszerűen, néhol pedig jelképek segítségével vall egy korról, ami számára csak kiábrándulást hozott.

Vasvári Istvánnal ellentétben itt már nem találjuk a hullámzó kedélyt, a lázongás, a bizakodás és önmegfeleltetés világos színeit. E költő égboltozatát komor fellegek borítják s a fellegek között pillanatra sem tör utat a napsugár, hogy bearányozza az emberi tájat. Korda István világában gépek zúgnak és ha pillanatra el is némul ez a motorzúgás, tovább visszhangzik a lelkekben s képtelen meghallani tőle a patak csobogását, a szélhajtította fák békés zuhogását. Minden vészjósló itt. Az élet nehéz sulya alatt gőnyed az ember, akinek mély titkokat kell előbb megfejtene, mielőtt remélhet valamit. Mintha a költő érezne, hogy nincs a sok szenvedésre jóvátétel és valójában senki sem önmagáért, hanem csak a jövőért harcol.

Néhol ez a borulátás már hitvallás mélyül, mint például „A halottak egyre többen lesznek” című versében:

Hissen a halottak növekvő hadserege
Életünk örök gyászkiérte.
Választ még senki nem kapott,
Hiába: kristálygömbök, táncoló asztalok
Csak silány szellemképeket idétek föl
Embert nem szült más
Csak a szenvedések és az asszonyi öl.

Eszerint a szenvedés emberalkotó szükségesség s a mosolyt is csak e nagy titok felismerése csalta az ajkunkra. Ebből a tudásból táplálkozik a hit is, hogy minden szenvedés mulandó:

A dolgok lényege okos közöny,
Az értelmetlenné vált könny,
Mogolyba dertől felismerés,
Egy jobb jövő felé menetelés.
Hinni az ember jobb sorsában,
Hinni a gyilkosság halálában,
S hogy a jó a rossznak gyermeke,
Ez minden lényegnek a lényege.

Igen szép az a kép, ahonnan bizonyára a verseskötet az elnevezését kapta:

Szinte megemelkedik az ágyam,
A motoréletek viharában.
Már ismerem, már jól tudom,
Mit érthetek a sok zajon.
Ez itt vészjóslóan halad.
Bombákat visz a hold alatt,
Ez az elroppenő zaj.
Röffenő elefántcsordák párja
A tehergépkocsik karaványa.
Ez most megállt, amas megindult
Egy harmadik hang is közbetült,
Egy negyedik már rákontrázott,
Egy páncélos közbenőztört,
Már nem is hangok,
Majdnem zene,
Ezer motor hangversenye.
Talán zene, de nincs benne szépség
A gyorsaság és az erő a mérték.
Ezek az egyenértékű fogalmak
Az erényei a motoroknak,
Új erények az új világban
A motorok éjszakájában.

Ugyanigy keverődik a riport és a vers „A föld vére” című versében:

Ezüstmezőn bombakráter
Felsebzett torka int,
A kultura ezer buzálja
Mint ronggyátépt ing.
Eltörött gerincű
Oszlopok árnyképe
Kérdőjeleket ír
A holdsugaras éjbe.

Vasvári István ifjú hévvel, a költői lobogás lendületével a „fegyvertelenség” átkozza meg, míg Korda István bölcs lebiggadással belátja, hogy a „motorokkal” szemben csak a motor győzhet, mert ez az élet rendje. Mindketten megérték és megértedelmelték a felszabadulás és a győzelem napját.

Karác Andor.

A péntekre, 1945 június 15-ére hirdetett
**román
filharmonikus
koncert**

június 24-én, vasárnap d. e. 1/11 órákor
lesz a Redut nagyeremény megtartva.
Az eladott jegyek érvényesek és még kaphatók a helyi turisztaszervezetnél, naponta 8-2 óra között.

T o m i

Nemesi családja nem volt. Nagys-e ü paraszti korból származott s éppen ezért tokos és élénk. Szőre hosszú, bozontos és fekete volt. Körülbelül olyan, mint amikor a nagymama kötőpamutja kigurul a kosárból s összegubancolódik. Minden fűtélés, fésülés és egyéb kozmetikai beavatkozás ellenére is külseje teljesen ápolatlan és falusias. Eltekora 3 év. Azt hiszem, pontos leírást adtam róla és kezdek a mesét.

Tomit, akit akkor még Cigánynek hívtak, látni ugrált a hatalmas, kakukkfűves réten és mérgesen csaholva teregette a teheneiket. Ha beletart a komoly munkába, leült egy vakondtúrás mellé, szimatolva leselkedve, hogy mikor bujlik ki a feketebundás laló, vagy kéjesen elnyúlva a napon, hallgatva a ritka akácokban hangversenyző madarakat. Az ebédje egyetlen fogásból állott. Délben gazdája, az öreg Zsiga bácsi megfeszítette vele a tarisznyába készült "kanyarot" s neki adta a szalonabórt, amit nem tudott megrágni. Az egyszerű étkezés után jót lefekték a csorda-vályuból és folytatva tovább a hajkutatást a tehén körűl. Így telt mult az élete, rétszagu, és vidámgyörmös, mikor egy szép napon életbevágóan fontos esemény következett be Tomi életében.

Egy nyári délután a rét mellett vezető gödörös dűlőn egy gépkocsit pillantott meg. Gyanakodva ugatta körül és jól szemügyre vette a benne ülő piroskőrű hölgyt meg a kocsi alatt foglalatostkodó valakit, akinek csak a cipőtalpa látszott ki. A hölgy, aki rókat viselt a nyakában, élénken viselkedett és örülni kezdett Tomi, azaz akkor még Cigány láttára és az előbújó pocakos urat nagyon kérte valamire. Tomi nem értette az emberi nyelvet, de azt mindenesetre észrevette, hogy róla beszélnek. Gyanakvó természete lévén, még vakantott egy-kettőt s aztán szaladt vissza a csordához.

Igen ám, de a kövér ur is megindult Zsiga bácsi felé. Tomi izgatóttan figyelte, hogyan tárgyal a pocakos öreg gazdájával. Mikor aztán előhúzt a pénztárcáját, egyszerű kutvalelke megsejtette a vesztést és vadul csaholva kapdosott a tekintélyes ur nadrágja után. Hiába minden dac, ellenkezés, morgás, Tomi azaz akkor még Cigány gazdát cserélt.

Vitte a gépkocsi Tomit egy nagy város felé, amit Budapestnek hívtak. Egy olyan magas házba, amelyet még életében nem látott. De hiába simogatta a fészagu, piros kőrű hölgy, csak nem akart belenyugodni a változásba. Furdatték, fésültek, szagos vízzel locsoltatták, kényeztettek, de Tomi buskomorságba esett. A házban lévő arisztokrata kutyák társaságát kerítte s ha csak tehette, leszkótt a szűk, sötét házmeztérakába, ahol a hagyma illatu sötétség régi pásztortanyájára emlékeztette.

Különböző megaláztatások érték. A szőrt leborotválták, csak a nyaka körül és a lábain hagytak valamit belőle. Ha bírta, sétálni vitte, a többi kutyák rohogva nézték az oroszlanmá alakult Tomit. — Hosszu ideig tartott, amíg megszokta az új életet és csendes apátiába süllyedve városi polgárná lett.

Aztán érthetetlen és idegesítő jelenségeket kezdett tapasztalni. A levegőben olykor hatalmas kúrtók böngésköztek és Tomival a gardál eszevesztetten futottak sok-sok lépcsőn, le a pincébe, ahol a nagy ház lakói sápadtan gubbasztottak és remegve húzódtak egymáshoz. Ilyenkor Tomi is félt.

Egyszer elfelejtették leírni. Látta a levegőben keringő hatalmas madarakat, a nagy robbanások és üvöltő szíréhang egészen elkábította. Hatalmas tüzeket látott és bámulatosan, örök rémülettel vonított a lángoló levegőbe. Aztán ezt is megszokta, sőt finom ösztöneivel különös gyakorlatra tett szert. Ha a kisasztalán álló dalok és beszélő doboz hirtelen elhallgatott, ő már tudta, hogy nemsokára bögni fognak a kúrtók és jönnek az ijesztő madarak. Nyugtalanul kaparta a földet és szaladt le a lépcsőn az óvóhely felé.

Egyszer aztán végleg lekötözték a pincébe. Hiába kiabáltak a ház lakói, hogy kutyát tilos az óvóhelyre vinni, Tomi gazdája kidüllesztette a pocakját s mirel ház

parancsnok volt, elmentmondást nem tűrő hangon jelentette ki, hogy a kutya is lent marad. Szegény Tomi behúzódott a hatalmas bóröndök alá és képzelete a távoli kakukkfűves réteken kalandozott.

Aztán katonák jöttek a házba. Idegen nyelven beszéltek és úgy viselkedtek, mintha ők lennének az urak. Tomi érthetetlen ellenszenvet érzett irántuk. Sokszor hallotta, amint az óvóhely lakói felsóhajtottak: csak már vinné az ördög imens ezeket a németeket.

Kint bóbolygott az éjtelme. Ha az óvóhely kis kerek ablakát kinvitták, robbanás, üvöltés, és gépfegyverek gősszállat szótt. Egyszer bejöttek a német katonák, átvárták az óvóhely lakóit a szeszepincébe és a kényelmesen berendezett óvóhelyet ők maguk foglalták el. A szeszepince sötét volt és nedves. Tomi ettől kezdve mégjobban utálta őket. Fogát csikorgatta, belekapott a nadrágjába s minden formában kimutatta az ellenszenvét. A németek káromkodtak s az egyik úgy oldalba rugta, hogy egy napig feküdt utána. Az óvóhely lakói, közben nagyon megszerették. Apolták és jótanácsokkal látták el: — Te számár kutyus, tanul meg, hogy a politikai nézeteket tartásd tőle! — A jótanácsot megfogadta s ezután kötéssel se lehetett volna kivonszolni a pincéből.

Ez a földalatti élet bizony sokáig tartott. Az emberek szomorúak voltak és éhesek. Nem volt kedvük ahhoz, hogy csinálják magukat. De nemsokára a férfiak száka nőtt meg, hanem kinőtt Tomi leborotvált bundája is. Kezde visszanyerni rendes póris külsejét, s mikor egy napon elhallgatott kint a nagy zenebona, már rendes paraszti formájában szaladt a németek helyét elfoglaló piroskőrű katonák felé. Amilyen ellenszenvvel viseltette a németekkel szemben, éppen úgy,

szerette az orosz katonákat, akik jószíval simogatták csapzott, fekete bundáját és megosztották vele ebédjüket.

A ház lakói visszaköltöztek a lakásukba és kezdett visszatérni arukra a szín. Jöttek, mentek, dolgoztak, éppúgy, mint azelőtt. Tomi is megváltozott. Egész nap lent ugrált a szovjet katonák között és mintha régi életkedve is visszatért volna. Az élete nem volt már olyan elviselhetetlen. A fészagu hölgy romeltakarítási munkákat végzett és nem volt ideje Tomit félsüllessel és furdással kímézni.

Egy nap aztán a piroskőrű katonák nagy szekerekkel állottak be az udvarra. Hoztak magukkal kalitkában galambot, kebrechben kinyulat és egy apró fiatal báránykát. Tomi rendkívül megörült nekik. Az egyik nagybajuszos bácsi, akit a társai Vanja, gyagának szólítottak, egészen Zsiga bácsira emlékeztette. Egész nap a szekerek és lovak körül ugrált és gazdál se hogy sem tudták felszalogatni a hátsóba. Tomi boldog volt. Ismét otthon érezte magát.

A történetnek ezzel vége is van, mert amikor a katonák tovább mentek, Tomi felült arra a szekérre, amit Vanja gyagya hajtott, végigfeküdt a kocsi alatt, frissen vágott fűvön és gazdál semmiféle könyörgésén meg nem indulva, elment a katonákkal.

A napokban kis falusi állomáson várt a vonatuk. Mellettünk hazatérő szovjet katonavonat ment. És akkor... egy felraktározott kocsi tetején Tomit pillantottam meg. Kéjesen elnyújtózva élvezte a napsütést, a rétekről áradó szénámlatot és a visszakapott szabadságot.

József Attila:

Aki szegény, az a legszegényebb

Ha az Isten írdeák volna
S éjjel nappal moxogna a tolla,
Ugy se győzné, ő se, följegyezni,
Mennyit kell a szegénynek szenvedni.

Aki szegény, az a legszegényebb,
Fázósságát odadja a télnek,
Melegét meg odadja a nyárnak,
Üres kedvét a pusztá határnak.

Köznapokon ott van a dologba,
Várt szombatját száz gond nyomorítja,
S ha vasárnap kedvét megfordítja,
Akkor máris hétő szomorítja.

Pedig benne laknak a galambok,
Csillagtollu éneklő galambok,
De így végül griffmadarak lesznek,
Hollónépen igaz törvényt tesznek.

REDUT MOZGÓ BRASSÓ

Ma nagy bemutató

HAJNALHASADÁS

(IN ZORI DE ZI)

nagy magyar film
francia nyelven

Főszereplő:

DANIELLE DARRIEUX

a francia filmművészet bűvös csillaga

A film kőselekményeinek színhelye néhány budapesti éjszakai malató, ahol a közönséget cigányzene szórakoztatja

Irta: Sipos Bella

Megpezsdui az erdélyi irodalom is

Az európai csatatereken elhallgattak a fegyverek. A szabadságszerető népek saját barlangjában semmisítették meg a fasiszta fenévatat. A hitlerizmus katonai ereje összeomlott s maga alá temette szellemét is. S most az ágyuk és gépfegyverek zajának elhallgatásával megkezdődik a nagy újjáépítés. Sok az újjáépíteni való. Nemcsak lerombolt gyártelepeket, városokat, felakart felépíteni, hanem új szellemi társadalmat kell kialakítani és a fasiszma által megfertőzött lelkeket rá kell vezetni a helyes útra.

A had s lemmi irodalom hi a ott erre. A demokrácia nevében megpezsdui erdélyi irodalom előtt mélyfelelőn nagy feladatok vannak. Sok évtized irodalmi mulasztásait kell pótolni: a céludatosan félrevelt irodalmi közlést kell helyes irányba terelni, a reakciós vagy éppen sovinszta történetírás tévelygéseire kell rámutatni, küzdenie a nyomasztó hagyományok ellen. A haladószelemű író előtt hatalmas távlatok, hatalmas lehetőségek nyílnak meg: a régi keretek felújítása és új tartalommal való megöltése, a ma sorskérdéseinek tanulmányozása, a ma eseményeinek megörökítése a legmélyebb őszinteség hangján.

Az erdélyi magyar sajtó megpezsdui irodalmi életéről szar be. Napi és hetilapok egyaránt ennek szolgálatába állították hasábjait. S különösen Erdély fővárosában, Kolozsváron látjuk a meginduló élet nyomait.

A kolozsvári Józsa Béla Athenaeum kiadásában látott nemrégiben napvilágot Lavrenyev Borisz: "Egyszerű emberek" című tengerész-története a vöröstengerészek hősiess harcairól. Fjodorov F. tanulmánya a "Vallás és egyház a Szovjet-országban" és ugyancsak itt jelent meg Jor daky Lajos két tanulmánya a "Horea, Cioasca és Crisan" és "A márciusi ifjúság".

A megújuló erdélyi magyar irodalom a néptömegek akaratát képviseli és legjobb úton halad a teljes kibontakozás felé. Ez az irodalmat támogatni ma kötelező minden haladószelemű ember számára. Kötelező kötelesség, mert ez az irodalom lesz képes az együttélő népek testvéri együttműködését megvalósítani és diadalra vinni a demokrácia zászlaját!

(s. gy.)

Részletek a magyar kincsszállító vonat megkerüléséről

(New-York.) A „New-York Times” haditudósítója részleteket jelent annak az ötven vagonnak megtalálásáról, amelyben Magyarországból aranyrudakat, ékszereket, értékes műbutorokat akartak „átmenteni” Németországba. A vonat 52 magyar katonából álló őrségét foglyul ejtették az amerikai csapatok; a katonák voltak feleségük és gyermekeik.

A vonatot a volt magyar pénzügyminiszter indította utnak. Toldi Árpád zirci lakosra bízta a kincsek Németországba való szállítását, hogy „ne kerüljenek orosz kézre”.

Az értéktárgyak között van több kisebb magyar város közkinccse és több nagyváros bankjainak aranykészlete is. A kincsek továbbszállítása a német hadsereg összeomlása miatt akadt meg.

Az örök elmondták, hogy német katonák többször megállították őket, átutatták a rakományt és távozáskor magukkal vitték arany karókat.

A rakomány az aranyrudakon kívül sok arany- és ezüstpénzt is tartalmaz.

Az amerikai csapatok eltávolították az öröket a vonatról és letartóztatták őket. A rakomány őrzését amerikai őrség vette át.

Rövid-galanteri-kötöttárú

stb. nagyban és kicsinyben, nagy választékban

WEISZFEILER

Testvéreknél

Brassó, Piața Libertății Nr. 27.

Telefon: 11-71.

Berzsenyi Dánielt az olvasó legfeljebb csak az iskolából ismeri. De még az is megfoghatatlan, hogy onnantól kezdve, mert Berzsenyi Dániel költőmunkáit rendszerint csak a gimnáziumokban magoltatták be a tanulókkal, miközben holmi elavult magyarizációt fűztek hozzájuk. Jó lesz tehát, ha felemlítjük, hogy Berzsenyi Dániel dunántúli nemes földbirtokos volt, a múlt század elején. A többi hasonló földbirtokosoktól azonban abban különbözött, hogy műveivel a legnagyobb magyar költők közé is emelkedett.

Ennyit rendszerint tud róla az átlagosan művelt olvasó. Azt azonban már kevesen tudják, hogy Berzsenyi, a gyakorlati gazda, 1833-ban prózában munkát írt. „A magyarországi mező szorgalom némely akadályairól”, amelyben kifejti mezőgazdasági nézetét. Ezek a nézetek nem igen kerültek köztudatba, és a későbbi kor mindent megtagad, hogy Berzsenyi munkáját minél vastagabb porréteg borítsa, mert a könyvben kifejtett nézetek nem éppen egyeztek meg a kor uralkodó felfogásával. Berzsenyi, a földesur ugyanis ebben a könyvében olyan forradalmi nézeteknek ad kifejezést, amelyeket csak jó száz esztendővel később valósítottak meg abban az országban, amely a társadalmi haladást és a tömegek fejlődését tüzte ki első és legfontosabb céljává.

Az itt közölt részletek a könyv befejező XIII. fejezetéből vannak és minden figyelmüket megérdemlik.

A nép boldogsága csak az egyesülésben van

A mező szorgalomnak és népboldogulásnak emez előzménye és még sok elő nem számlált akadályai között, egyik legbelsőbb, legagazatosb veszélye az, hogy a nép igen megosztott, magát és erejét nem egyesíti, hanem inkább minden ember különvált, mindenik magára hagyaték, s mindenik a maga gyarló esze, vagy többnyire esztelensége szerint úti vési az emberiség legfontosabb és legnehezebb mesteriségét — a mező gazdaságát.

Pedig én azt hiszem, s teljes megfontolás után hiszem, hogy mind a mező szorgalmát, mind az egész népboldogságot csak úgy lehetne legfőbb tetőre emelni, ha a mező gazdaságot nem egyes gyarló emberek, hanem oly népegységek folytatnák, melyekben mindenkor megvolna minden, a mai a mező szorgalom legfőbb céljaihoz megkívántatik.

Mert a mező gazdaság annyi számtalan nehézséggel és viszontagsággal jár, annyi ésszt, pénzt, szorgalmat, tapasztalást, erőt és tudalmat kíván, hogy azt egyes emberek soha jól nem folytathatják vagy legalább úgy nem, hogy annak igen szövevényes örömei tartósan jól menjen, s egyedül úgy mehet az tartósan jól, ha azt

»Az emberek egyesülve urai a földnek!«

Egy nagy magyar költő forradalmi nézetei a közös mezőgazdálkodásról — Mit írt Berzsenyi Dániel száz évvel ezelőtt a nép együttes szervezkedéséről?

oly egyesület intézi, melyben mindenkor egyiránt egyesülve vagynak mindazon erők, melyek minden nehézség és viszontagság meggyőzésére s a szorgalom minden céljaira megkívántatnak; az ily erők egyesülését pedig nem egyes emberben, hanem csak több em er szövetségében lehet képzelniünk.

A mi népgyűléseink avagy falunk, csak oly hiányos szervezettek, hogy

azokban a kúnyhók igenis össze vágnak ugyan tömve; de az emberek, megosztott érdekei miatt, mégis nagyon távol vagynak egymástól, s többnyire a legközelebbi szomszédok leggyakoribb ellenségek, kik ahelyett, hogy egymásnak segéditársai volnának, inkább egymást rongálják s ritka szerencse, ha nem egy falu lakosai között, de ha csak egy kúnyhó nyomorékaik között is van valami kis egyetértés.

Közös munka nélkül a nép koldusbotra jut

Ha végig tekintünk egy falun, csak azt látjuk, hogy egyik házban a gazda, másikon az asszony, harmadikban pedig mindenik hibás; a negyedikben van ökör, de nincs szántó; az ötödikben van szántó, de nincs ökör; a hatodikban ugyan mind ökör, mind szántó, de még sincs kenyér, mert más számtalan fele hiánya.

Igy majd minden háznak van valami bel- vagy külférge, mely azt teszi, hogy annyi millió földművelő között alig látunk olyanokat, kik valami szerencsés környezetek által, a szegénységből kivergődnek, olyakat ellenben, kik minden hív izadásaik mellett is, inkább elszegényednek, s ha megvénülnek, vagy koldus botra jutnak, vagy durva gyerekeik kintzott zselléireivé nyomorodnak, fájdalom, nem keveset láthatunk.

Hogy pedig a földművelő nép szegénységének fő okait leginkább a mondottakban kell keresnünk, mutatják számtalan szegény nemesünk, kik ámbár a civilizált világnak legszabadabb emberei, mégis szintoly szegények, valamint a parasztok. Ugyanezért mindezek szerint is, újra csak azt kell hinnem, és mondanom, hogy a mező szorgalmát és népboldogságot egye-

dül az által lehetne legfőbb tökélyre juttatni, ha a földművelő népet valamivel célirányosb egyesületekbe szerköztetnők.

Egyesülhetne néműleg az egész nemzeti erő, nemzeti bank s egyéb szorgalmi egyesületek által, melyeknek már elég példát látunk más böles nemzeteknél. Csak a kis Württembergben azok, kik a banktól felvett pénzre százától öt kamatot fizetnek, egyszersmind lehajták száz esztendőre a tőkét is; mert a bank csak négyet számlál magának száztól s így az ötödik lefizeti az egész tőképénzt száz esztendőre.

Mely nagy áldás volna ily joltvó intézet gyámoltalan nemzetünknek, s mely természetes gyógyszer a köztünk fertelmeskedő uszorának s más számtalan magyar nyavalyának, tudják mind azok, akik nemzetünk sorsáról gondolkodni szoktak.

Közös gazdálkodás a vének vezetésével

Egyesülhetne pedig továbbá a jobbágy-ság és szegény nemesség különféle tagabb és szorosabb szerközeten p. o. tagabb egyesületi szerközet lenne az: midőn minden falu többféle összeadásból és közre lett munkából oly köz gabna-

vagy pénztárt álltana, melyből a szükségben levőket, illendő kamat mellett segítené s az egész tárt úgy használná, hogy az időről időre mindenkör gyarapodnék; mely szerint az ily köztár idővel annyira mevelkedhetnék, hogy ezáltal a nép örökös biztosítva és mentve lenne sok addigi inségétől.

Szorosabb népegységet lenne az: midőn a nép annyira egyesülne, hogy az egész gazdaságot, a vének kormányala, egyesült erővel folytatná, melynek minden jövedelmeiből minden ember, a maga közreadott pénze vagy munkája szerint, venné ki részét.

Legszorosabb és legjobb egyesület lenne pedig az: midőn a nép nemcsak az egész gazdaságot közérővel üzné, de még konyhát és asztalt is közösen tartana, s azáltal magából egy nagy háznépet formálna. Az ily egyesület nem csak azt nyerné, hogy minden költsége képzeltetlenül megkevesednék; nem csak azt, hogy így majd minden asszonyt munkára fordíthatna, s azáltal az egész néperőt megkettőztetné; de nyerné még azt is, hogy így az öregek figyelme alatt folyó nyájas életből oly patriarchalis világ fejlődne, melynél szebbet és jobbat képzelni nem lehet.

Hogy pedig az ily egyesület mind valósítható mind pedig igen joltvó, látjuk tapasztalásból is. A tót parasztok között gyakran látunk oly háznépeket, melyekben önként nagyszámú rokonság egyesülve él és az ily egyesületek gazdasága sokkal virágzóbb, mint az oly kúnyhóké, melyekben egy-két ember kilódik és tehetetlenkedik.

Amerika felfedezésekor azok találattak ott legcivilizáltabb népeknek, melyek egyesületekben éltek s közérővel munkálták a földet, s a legriabb urakok csudálva látták az újzeelandi nagy csinosasságú földművelést, hol a nép hasonlóképpen egyesülve él s köz erővel műveli a földet.

Somogyban több példát is hallottam arra, hogy a szegény helységek nem tudván magoknak szentegyházat építeni, felvállalták valamely uraság aratását, s néhány nap alatt egyesült erővel annyit arattak, hogy az egyesült aratórészből igazán szentegyházat építettek.

Végten lenne a nép ereje, ha az egyítve s mindenkor célszerint használtatnék és végten annak következménye, mind gazdasági, mind erkölcsi tekintetben.

Az emberek különválva s magokra hagyatva, majd leggyámoltalanabb állatjai a természetnek; egyesülve pedig urai a földnek. Vadság szaggatta és reggette külön az embereket, s a műveltségnek legfőbb célja: azok egyesítése.

„PAPETÁRIA UNIVERSALĂ”

papír- és írószerkereskedés, papírraktár

Tulajdonosok: WEISZFEILER S. és FORIL GH.

Brassó, Hirsch-utca 6. Telefon 37-15

Nagy választék az összes papírrakban, írószerekben, irodai cikkekben. Üzleti papírcsokk, csomagoló-, szőnyeg-, falvédő- és vajpapírok, tapéták, színes- és fehér papírszalvéták stb.

NAGYBAN!

KICSINYBEN!

A legboldogabb ember

Egy, régen, messze Keleten élt böles, messze földéken utazgatván, betér egy hatalmas király palotájába. A király megmutogatta neki kincseit, ékszerait, lovait, végig utazott vele hatalmas birodalmában s mondotta:

— Látod, én vagyok a világ legboldogabb embere.

A böles azonban megcsóválta a fejét és így szólt:

— Senki sem boldog a halála előtt.

A király megnehezített ugyan ezekért a szavakért, de mert jólelkű ember volt, dus ajándékkal ajándékozta meg a tudóst.

Nemsokára rájött, hogy milyen igazat mondtak neki. A király nagy háboruba keveredett, elfogták és az ellenség halálra ítélték. Már elkészültek a kivégzésre, mikor a királynak egyszerre eszébe jutottak a böles szavai és felkiáltott:

— Isteneim, milyen igazat mondtott!

Az ellenséges király meghallva a szavakat, megkérdezte tőle, kiől és miről beszél? A király pedig elmondta neki a böles szavait. Az ellenséges királyt annyira meghatótták a szavak, hogy rögtön feloldoztatta a fogoly bilincseit, visszaküldte országába, aztán békét kötött vele és mondotta:

— Igaza volt a bölesnek! Ki tudja, mi vár reám? Halandó ember nem tudja előre a sorsát. És ezért legyünk mi is kövörülések egymáshoz.

GYERMEKUISÁG

Csodálatos számok

Gyermekek, jól figyeljétek ide! Ha olyan szorzásokat akartok csinálni, ahol már előre tudjátok mi lesz az eredmény, járjatok így el! Írjátok le ezt a számot: 12.345.679.

Ha most ezt a hosszú számot megszorozzátok egymásután 18-cal, 27-tel, 45-tel, 54-gyel, 63-mal vagy 81-gyel, az eredmény csupa kettes, vagy hármas, négyes, ötös, hatos, hetes vagy kilences lesz. Ugy-e érdekes és szórakoztató játék ez, miközben gyakoroljátok magatokat a számolásban is.

A szerkesztő bácsi üzeni:

János Albert III. elemista, Zagon. Albert fiam, te abból a híres háromoszlós kötetből írtál, ahonnan a leveleiről ismert Zagoni Mikos Kelemen is írt. Mostani leveled rövid volt és egyszerű, de a szerkesztő bácsi elvárja, hogy egykori földi nyomába lépj, minél előbb talpraesett írással jelentkezél. Helyesírással és dicsekedéssel jár!

Kiss Árpád, Tatrang. Leveled és a napitári pályasatra küldött megfogalmazásod elismeréssel érdemelt. Látunk, hogy sokáig törted a fejedet és sokat írtál, rajzoltál és vonaloztál, amíg a leveledet elküldted. Most néhányszor agyad, mert közelebből újabb rejtvények jelennek meg a Népi Egyetemben.

Márkos Gizella V. gimnázista, Gelence. Mátyás Idus, Sandi Vilma, Wagner Margit és Zakariás Róza II. gimnázisták, Brassó, valamint Nagy Ilona IV. elemista, Brassó. Leveleteket megfogalmazatokkal köszönettel vettem és arra kérék,

legyetek odaadó, szorgalmas munkatársai a Gyermekeiúiságnak. Halász Marika II. elemista, Brassó. Leveled három helyen írtad alá, három borítékba zártad és hat pecsétet láttam el. A szerkesztő bácsinak feltűnt az a nagy gondosság, azonban azt is látni, hogy első gondod mégis csak a magyar helyesírás legyen!

Kádár Jolán V. elemista, Kézdiálmás. Igazad volt, amikor azt írtad, hogy a két május 720 perc, vagyis 12 óra múlva újra találkozunk. De addig is összekötünk jó néhányszor, ugy-e Jolánka, és ópen az volt a feladat, hogy mikor lesz az óramutatók legközelebbi találkozása.

A fájós fog

Pista sóhajtott és nyafogott:
Mily szörnyű baj, fáj a fog!
Nem tud szegény húst se rágni,
Csak keserves arcot vágni.

Szó! Mariska: Csak magad
Vádold, hogyha fáj fogad!
Szájmosás és fogkefe
S nem fáj fogad sohasé!

Feleki Sándor

Zsuzsu cicus..

Zsuzsi cicus mérges nagyon,
Morzsa ugat az udvaron,
Haszonatlan kis kuttyója,
Lám, felköltött a lármája!
Nem adok több csontot neki,
Pedig tudom, hogy szereti!

Minden
reggel 8 órakor indul
autobuszt
Bucureştibe és vissza
a C. I. Z. A.

Brassóban: Kapa-utca 49. Telef. 3255
Bucureştiben: Str. Izvor 2. Telef. 3-65-21

Mi lesz a teendőjük a polgári ellenőrző bizottságoknak

Az elkobozott árukat a szövetkezeteknek adják át

(Bucuresti.) Georgescu Teohar belügyminiszter 8503. számú rendelete előírja a 352. számú törvény szerinti polgári ellenőrző bizottságok felállítását. A rendelet főbb intézkedései a következők: A bizottságok közre fogják venni az ár- és gazdasági szabotázis leállítását. Minden rendőrségi kerületben egy-egy, 10-15 emberből álló, az illető kerületben lakó emberekből álló ellenőrző bizottság működik majd. Ilyen bizottságok a fővárostól kezdve létesíthetők minden városban, vagy faluban, a szükségletek képezt. A bizottságok tagjait a belügyminiszter nevezi ki a kormányalakító politikai pártok megbízottai közül.

A bizottsági tagok bármely társadalmi rétegből valók lehetnek s közismerten kifogástalan magaviseletű embereknek kell lenniük.

A kormányalkotó pártok a megyefőnökök, illetve Bucurestiben a rendőrfőnököknek tesznek javaslatot, 1-2 embert minden egyes rendőrkörletre s ezeket a javaslatokat felterjesztik a belügyminisztériumnak. A belügyminisztérium azután a javasolt személyek közül megejtja a ki- nevezéseket.

A belügyminisztérium megnövelheti az ellenőrző bizottságok tagjainak számát a szükséghez képest.

Az ellenőrző bizottságok feladata ellen-

őrizni a racionalizált termékek szétosztását. Felfedezni az elrejtett árukat, az ár- üzérkedés és gazdasági szabotázis eseteit és megállapítani a visszaéléseket. Meg- állapítani, a vállalati bizottságok segítsé- gével, az iparban és kereskedelemben elő- forduló szabotázseseteket és értesíteni e- zekről a hatóságokat.

A bizottságok feladata továbbá: felfe- dezni a fegyverszünet gazdasági szabotá- lásának feltételeit és értesíteni a hatósá- gokat. A közhatóságok kérésére vélemé- nyezést adni a hatáskörükbe tartozó ügyekről.

A tizenegyedik szakasz szerint egy pol- gári ellenőrző bizottság legalább 3 tag- ból kell álljon.

A bizottságok a visszaélések megállapi- tásáról jegyzőkönyvet vesznek fel.

Az ellenőrző bizottságok elkobozzák az- okat a termékeket, vagy árukat, amelyek- kel kapcsolatban a gazdasági törvény ér- telmében olyan visszaélés történt, amely- re a törvényszakaszok elkobozást írnak elő.

Az elkobozott árukat az ellátási szövet- kezeteknek adják át. Az áruk ára az, a- melyet a törvény előír. Az árukért befolyó ellenértéket az ügyben történő ítélezéskor a postatakarékpénztárnál kell letétbe helyezni.

A rendfenntartó hatósági közegek se-

gédkezet nyújtanak a polgári ellenőrző bizottságoknak, ahányszor kéri tőlük. A segítség visszautasítása egyértelmű azzal, hogy az illetők szolgálati kötelességet ta- gadtak meg s ezért esnek büntetés alá.

A következő szakaszok az ellenőrző bi- zottságok tagjainak ellenőrzésével és fe- lelősségével foglalkoznak. A belügyminis- tériumnak joga van felügyelni rájuk és fe- gyelmi intézkedéseket tenni, ha nem tel- jesítik kötelességüket.

Bukarestben a rendőrfőnökségen, me- gyeszékhelyeken a megyefőnökségen kü- lön irodák — az ellenőrző bizottságok 3- 5 tagjából összeállítva — működnek majd, amelyek ellenőrzik és irányítják s ugyan- akkor nyilvántartásokba veszik az ellen- őrző bizottságok működését.

Ha az ellenőrző bizottságok valamelyik tagja megszegi megbízatását, 1-5 évi börtönnel büntethető. A megbízatás meg- szegése alatt az értendő, ha az illető jogta- lan hasznot szerez magának vagy más javára, vagy rosszhiszeműen kárt okoz va- lakinak, vagy valakit bármilyen módon er- re kényszerít. Az ellenőrző bizottságok tagjainak más vétségét a vonatkozó tör- vényben előírt legmagasabb büntetéssel sújtják.

Ha valaki jogtalanul az ellenőrző bizot- ság tagjának adja ki magát, 3-5 évi börtönbüntetéssel szennved.

A demokrata sajtó harca

A Kolozsvárt megjelenő „Adevărul Ar- dealului” írja:

„Magyarország fővárosában az elmúlt hetek egyikén nagy tüntetést rendezett a demokrata ifjuság. A közelmúlt tünteté- seivel ellentétben, amikor a fasizmustól a szovinizmus felé irányított ifjuság gyűlö- lettel a más nemzetiségek ifjuságával szemben, ellenséges tüntetéseket rende- zett, a mostani tüntetés a román, a cseh- szlovák, a szovjet, és a jugoszláv ifjuság iránti barátság jegyében folyt le. A ma- gyar ifjuság megértette Groza Péter mi- niszterelnök kolozsvári beszédét, amely- ben baráti kezét nyújtotta az egész ma- gyar népek, azoknak is, akik a határon innen és akik a határon túl laktak.

A tüntetés a Szabadság-terén zajlott le, ahol négy szobor áll, amelyek a multban Magyarország négy határát jelképezték. A nevük: Kelet, Nyugat, Fszak, Dél. Ezek a szobrok a régi magyar fasizta rendszer irrendta mozgalmának alkotásai voltak. A magyar grófok és magnások vágyát fe- jezték ki aziránt, hogy a szomszédos terü- lettel együtt visszakapják uradalmukat, hogy továbbra is elnyomhassák Erdély összes népeit. A magyar ifjuság ezeket a szobrokat most a szomszéd népek ifju- sága iránt érzett barátság jelmondatával takarta el.

A Kelet-et jelképező szobor jelmondata ez volt: Éljen Groza Péter miniszterelnök, a román nép demokrata vezetője. Észak szobrán ez állott: Éljen Benes Eduárd, Csehszlovákia főnöke. Dél szobrán: Éljen Tito tábornagy, a jugoszláv népek veze- tője. Nyugat szobrán pedig ez állott: Él- jen Renner Karl.

Ezen a tüntetésen ezer és ezer ifju vett részt és azt hangoztatták, hogy a mai ha- ladó magyar ifjuság szakított a fasizta rendszer politikájával és barátságban akar élni a szomszéd népek ifjuságával.

Ez a tüntetés és sok más hasonló tñ- tetés visszatükrözi a magyar ifjuság vég- leges akaratát, hogy őszintén baráti kezét nyújtson a román ifjuságnak és arra az utra lépjen, amely a Duna-medence ifju- ságának összefogására vezet.

A magyar ifjuság megnyilatkozott. Raj- tunk a sor, hogy válaszoljunk.”

Rövid hírek

(Páris.) A francia rádió jelentése szerint Pétain tábornagy, a német megszállás- alatt hivatalban volt francia államfő pe- rénék tárgyalása június 28 és július 5 közt megkezdődik. Pétain kérte, hogy még a per megkezdése előtt hallgassák ki Herriot, Blum Delbos és más neves francia államférfiakat.

(Bucuresti.) A pénzügyminisztérium törvénytervezetet készített a köz- tisztviselői ellátási szverek törvényének módosítására. Az új törvény az ellátási szverek beszerzési alapiának határát egymilliárdszázmillió lejre négy milliárd leire emeli fel.

Román-magyar keres- kedelmi tárgyalások

(Bucuresti.) Lapjelentések szerint az il- letékes körök nagyban foglalkoznak a külkereskedelem helyreállításával. Kü- lönböző országokkal folynak már a meg- beszélések. Ezenkívül a napokban Buka- restbe érkezett a magyar kormány egy megbízottja, aki érintkezésbe lépett a bu- karesti hivatalos körökkel. Egvelőre esz- meceréről és az adatok kicseréléséről van szó s ezután következne a konkrét tár- gyalások. Egyes jelentések szerint Ma- gyarország vasat és mezőgazdasági eszkö- zöket szállít román kölaj ellenében.

Eltfogták Rajniss Ferencet

(Budapest.) Rajniss Ferenc, a hir- hedt budapesti uszító újságíró, a Magyar Futár szerkesztőjét, Szilási miniszterét Bécsben elfogták. A hírhedt fasistát — budapesti Kis Újság jelentése szerint — Budapestre hozzák, ahol a Népbizóság előtt fog felelni gaztetteiért. Az erdélyi demokratikus közvélemény érdeklődé- sel tekint a „Rajniss-ügy” tárgyalása alá.

Végéhez közeledik a San- franciscói nemzetközi biztonsági értekezlet

(San Francisco.) A francia sajtóiroda úgy tudja, hogy az öt nagyhatalom képviselőinek legutóbbi értekezletén Stettinusi amerikai külügyminiszter a Rooseveltől elnevezett világbékeértekezletnek június 23-án való befejezését javasolta. A töb- biek a javaslatot kedvezően fogadták.

Az értekezletnek ama bizottsága, amely az esetleges támadó elleni együttes meg- torló intézkedések alkalmazását dolgozza ki, kedden egyhangúlag jóváhagyta a tá- madás esetére szóló kölcsönös segélynyúj- tási tervet. Morgenstierne W. norvég ki- küldött nyilatkozatot adott a sajtónak és hangoztatta, hogy a bizottság meggyőző- dése szerint az új nemzetközi biztonsági szverzet végrehajtó szervét úgy kell meg- szervezni és felszerelni, hogy ténylege- sen megakadályozhassa a mostanihoz ha- sonló új, pusztító háború kitörését.

Letartóztatták az aradi nyolc napos magyar fasizta uralom al- polgármesterét

(Arad.) Mint ismeretes, múlt ősszel a hadműveletek során a horthysta magyar csapatok nyolc napon át megszállva tar- tották Arad városát és a fasizta kegyet- lenkedések és rablások egész sorozatát követték el. A nyolc napos horthysta ural- om alatt Schreiber Marcu, városi tisztvi- selőt, alpolgármesterré nevezték ki és eb- ben a minőségében ő vezette a magyar fasizta hatóságokat az aradi köztisztvi- selők szövetkezetébe, melynek felfortie ajtáját, aztán erőszakkal felnyitotta a pán- célszekrényt, a pénztár tartalmát magához vette és a pénzt magánál tartotta.

Schreiberet tegnap az aradi Köztisztvi- selők Szövetkezeténél elkövetett eljárása és más súlyos politikai tevékenysége miatt letartóztatták.

Borneo szigetén előre- törnek a szövetségesek

(Washington.) Mac Arthur tábornok fő- hadiszállásának jelentése szerint a Borneoban partraszállt szövetséges csapatok elfoglalták Bruneit, amely Borneo egyik legnagyobb városa.

Több, mint 500 óriási bombavető re- pülőgép újabb hatalmas arányú légi táma- dást intézett Osaka japán iparváros ellen. Ugyanakkor az amerikai légi haderő bom- bázta a japán megszállás alatt lévő Hong- kong és Saigon városokat is.

A magyarországi ifjuság testvéri együtt működést akar a román ifjalsággal

(Bucuresti.) A Magyarországi Demokra- ta Ifjuság a következő meghívást küldte a Romániai Haladó Ifjak Szövetségének:

A Magyarországi Demokrata Ifjuság, amely a pártokba tömörült és pártok kívüli ifjak szervezete, ezennel meghívja a Ro- mániai Haladó Ifjuság kiküldöttéit a szer- vezet Budapestben tartandó nagygyűlésére.

A demokratikus szellemű magyar ifju- ság eme megnyilvánulása alkalmával ki- tűnő alkalom nyílik arra, hogy a két or- szág ifjusága kölcsönösen megismerje egymást és a román és magyar ifjuság közötti baráti kapcsolatokat megerősítse.

A 25 éves reakció a két ország ifjusága közé csak a gyűlölet magvait hintette el. A szabadságszerető ifjuság elismeri, hogy eddig félrevezették és a két nép közötti gyűlölet kizárólag csak a reakció érde- keit szolgálta. Sietünk az első alkalmat megragadni, hogy megismerhessük egy- mást és kéz a kézben harcoljunk a reakció ellen, amely bár le van már győzve, mégis ismételt kísérleteket tesz, hogy csápiáit

mindkét ország ifjusága felé kinyújtsa.

Kérünk, fogadjátok el a meghívásunkat. Alkalmatok lesz meggyőződni, hogy a magyar ifjuság széles rétegeiben a reakció által bejelölt egyenletlenség és gyűlö- let helyett ma már a román ifjusággal való testvéri együttműködés vágya foglalta el.

Reméljük, hogy eleget tesztek meghívá- sunknak.

Éljen a szabad, független és demokrati- kus Románia!

Éljen a szabad népek harcos ifjuságá- nak szövetsége!

A meghívásra válaszolva, a Romániai Haladó Ifjuság hangsúlyozta a vélemény- nyek azonosságát és a két nép ifjuságának ama kívánságát, hogy ezt a barátságot ki is mélyítsék.

A romániai Haladó Ifjuság diákokból, munkásokból és földművesifjakból álló küldöttsége tegnap elhúzott Budapestre, hogy résztvegyen a Magyarországi De- mokrata Ifjuság nagygyűlésén.

Látogatás Hitler egykori földalatti lakásán

(Berlin.) A szovjet újságírók egy cso- portja ellátogatott a birodalmi kancellá- ria alatt épített lakosztályokba. Itt volt Hitler dolgozószobája, valamint az ő és a Goebbels lakosztálya. Hitler dolgozó- szobáját fényűzően rendezték be. Egy óriási asztal fényképgyűjteménnyel telt meg. A felvételek Hitler a legkülönbö- zőbb helyzetekben öröklit meg; legutóbb- jukön karbatett kézzel áll, Napoleon mód- jára, vagy pedig olyan állásba helyezke- dik, mintha a győzelem szobrát mintáznák róla.

A fényképgyűjtemények mellett látha- tók Hitler sajátkezü rajzai és festményei, Tudvalevőleg azt állította magáról, hogy festőművész. „Művei” ügyetlen, szánal- mas mázsolmányok. Az a hódér, aki any- nyi vért ontott ki egész Európában, idil- likus jeleneteket szeretett festeni, fákkal körülvett házakakat és holdfényvel vi- lágított patakokat. Az asztalon, a padlón és a karosszékeken Hitler fényképfelvé- telei hevernek, sajátkezü aláírással. Eze- ket nyilván ajándékoknak szánta.

Az óriási asztal mellett, kisebb asztalon márvány írófelismerés áll, rajta azok a tollak, amelyekkel hajdan Bismarck írt. Ezeket használta Hitler, aki Bismarck mű- ve folytatójának tekintette magát. Az asztalon kis kötet fekszik, amelynek szer-

zője Hitler családiját állította össze leg- távolabbi ágazásig. E könyv célja annak bizonyítása, hogy a Schinkelgruber csal- ád „nagy németektől” ered.

Hitler és Goebbels bombabiztos óvá- nyhelye a Wilhelmstrassen lévő kertben volt. Itt van egy ötemeletes épület, amelynek vasbetonból és acélból készült mély óvá- nyhelyét bomba nem érthette el. Hitler föld- alatti lakása két szobából állott: ebédlő- ből és hálószobából. Az ebédlőben asztal és négy szék áll. Az asztalon még ott van egy félig kiürített vörösboros üveg és több borospohár. A szobában távbeszélő van és egy zöldernyős lámpa.

Hitler hálószobájában az ágy mellett fehér porcellán „mosdó” látható. Három fahra egy-egy óriási tűkör van erősítve, amelyek előtt Hitler gyakorolhatta a be- széd közben használt, illetve felvett test- tartást és taglejtéseket. Ebben a helyi- ségben vannak Hitler érdemrendjei és a díszszemléken viselt barna SS egyenruha.

Hitler lakosztálya mellett volt Goebbels hálószobás lakása. Itt hírhedtlen ren- delenség táru elénk; ez arról a rémület- ről tanuskodik, amely Goebbels csalá- dját elfogta. A szobákban szétszórva he- vernek a különféle tárgyak. Az egészen, vagy félig megtöltött bördöndökön „Dr. Goebbels” felírás látható.

HIREK

NÉPI EGYSÉG

Funkciószám: Str. Arzintarilor (Otrés-n.) 16, Tel. 17-53
Kiadóhivatal: Piața Gh. Enescu (Rózsátér) 2, Tel. 22-69

Előfizetési díjak csak postai kézbesítéssel:
Egy hónapra 600 lej, Vállalatok, intézmények és hatóságok részére évi 20.000 lej

Naptár

Vasárnap, 1945 június 17. A nap 4 óra 2 perccor kel és 8 órakor nyugszik. Kat.: Rainer v. Prot.: Tóthtöm. Ort.: Manuil. Zsidó: 5705 év, Tamus hó 6. Hétfő, 1945 június 18. A nap 4 óra 2 perccor kel és 8 órakor nyugszik. Kat.: Efrém. Prot.: Arnold. Ort.: Leont. Zsidó: 5705 év, Tamus hó 7.

Brassói mesék műsora

Aro: Az ellenfél. Astra: A kőszakáll nyolcadik felesége. Capitol: 7 fűtő - egy boldogság. CFR filmszínház: Az 5-ös száma őrház (magyar film). Corso: A fehér sas. Kiegészítőképek Jávor Pál énekel. Lumina: A karaván. Redut: Hajnalhasadás.

Szolgáltatás gyűjtőszervei Brassóban
Szombat: „Az érzékelő”, Neustädter, Szabadságter 5.
Vasárnap: Paveleanu, Hirschner-utca 18.

— Politikai iskola. A MNSZ brassói szervezete politikai iskolája keretében szombaton délután 6 órai kezdettel Fejér Pál tanár „A munkásság felelőssége a háború előidézésében és viteleiben” címen előadást tart a szervezet Prezan utcai székházának nagytermében.
— Egyházközségi közgyűlés. A brassói róm. kat. aut. egyházközség évi rendes közgyűlést június 17-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja a fiúiskola rajztermében.

— Közéletnyilvánítás. A Népvédelmi Egyesület (Apărărea Patriotică) brassói szervezete ezúton mond köszönetet a Scherg börtény vezetőiségének és gyári bizottságának, valamint Pion Emil mérnöknek és Loga Vasilenek, a hadiárva javára rendezett ünnepséget, amelynek bevételét — 100.000 lej — ezúton is köszönettel nyugtatja.

— Gyermek a Szovjetsz övet-ség ben dímmel tart előadást szombaton, június 16-án délután 6 órakor Grósz Géza dr., a Kereskedelmi és Iparkamara dísztermében. Az előadást a Szovjetbarátok Egyesülete, az ARLUS rendezi.

— A Brassói Magyar Dalárda június 18-án, hétfőn délután 6 órakor az „Encián” turistagyűjtő Hosszu utca 4. sz. alatti helyiségében választmányi ülést tart.

— Elmarad a magánisztelevisezők táncestélye. A brassói magánisztelevisezők szakszervezetének szombat este hirdetett táncestélye műszaki okokból későbbi időpontra marad el. A jegyek érvényesek maradnak.

— Elismerik a Magyarországon nyert okleveleket. A közoktatásiügyi minisztérium határozatot hozott, amelynek értelmében a román állampolgárok által Magyarországon területén 1940 szeptember 1. és 1945 szeptember 1. között nyert tanulmányi okleveleket és bizonyítványokat esetleg különbözeti vizsgák után elismerik. A különbözeti vizsgák ügyében esetleg egy állandó tanács dönt.

* Értesítés. Az „Előpataki-Forrás” R. T. részvényesit ezennel meghívjuk az 1945 évi június hó 24-én délelőtt 10 órakor az előpataki székházunkban megartandó rendkívüli közgyűlésre a Monitorul Oficial 1945 évi május hó 29-i 119. számában közzétett napirend mellett. Az igazgatóság.

* Csikmegyéből hirdetéseket, lapmegrendeléseket előfizetéseket eredeti kiadóhivatali árakkal vesz át csikmegyei megbízottunk, Căndea Todor, Csikszere, Kossuth Lajos utca 74. (Telefonon érhető a csikszereai postahivatalnál d. 8-12, d. u. 3-6 között.)

* Bukaresti kiadóhivatali megbízottunk Vogt M., agentia de publicitate, Bucuresti I., Bd. Elisabetai (telefon 5.19.07) hirdetéseket, előfizetéseket, megrendeléseket eredeti kiadóhivatali árakkal vesz át.

* Háromszék megyéből hirdetéseket, lapmegrendeléseket, előfizetéseket eredeti kiadóhivatali árakkal vesz át háromszék megyei megbízottunk Zeke László, Serezi úti 13. sz., Lényin utca 4. Telefon 59.

A csehszlovák kormány megkezdte a németek kiutasítását

(London) A csehszlovák kormány intézkedése folytán megkezdődött a csehszlovákiai németek eltávolítása az országból. A Németország felé vezető országutakon a kiutasított németek tizezrei vándorolnak Németország felé. Több tízezer főre becsülhető, jelenleg gyűjtőtáborokban levő német, a csehszlovák felsőbb hatóságok intézkedését várja az irányításra.

A Csehszlovákiában élő németek most arra a sorsra kerültek, amelyben azok a különféle nemzetiségű milliós tömegek szenvedtek, akiket a német háborús gépezet kiszolgáltatására erőszakoltak.

A radnóti gazdasági iskola közleménye

Az 1943/44 tanévben a radnóti (Ternut) róm. kat. Gazdasági Iskola elméleti felvételt végzett növendékeit értesítjük, hogy iskolánk vezetésére — mindazon növendékei részére, akik a háborús állapotokra való tekintettel 1944/45 évben tanulmányaikat folytatni nem tudták — alkalmat öhajtat nyújtani, hogy felvételüket ne veszítsék el és a gyakorlati vizsgákat az 1945 év őszén letehessek, tekintet nélkül arra, hogy a gyakorlati elvégzésük, vagy nem, ha a következő feltételeknek megfelelnek:

1. 1945. év június 1. és okt. 15-e között legalább 30 napos gyakorlati munkára azonnal jelentkeznek, hogy az igazgatóság arra beosztassa.
2. Ez idő alatt a növendékek felkészülését az iskola díjtalanul vállalja.
3. E gyakorlati munka elvégzése feljogosítja őket arra, hogy az ott nyert ismeretek alapján vizsgát tartsanak a vizsgára álljanak.
4. Ágyneműt mindenki hozzon magával. Ez áldozatot iskolánk vezetésére megadja abban a tudatban, hogy testvéreket

segít a félben maradt munka elvégzésében.

Iskolánk különösen most, midőn oly nagy szükség van a többtermelésre, igyekszik kötelességének megfelelni, remélve, hogy minden haladnivaló gazdasági megérti a feléje nyújtott kezét és siet jelentkezni az el nem végzett év befejezésére. A jövő tanév folyó év október 15-én kezdődik. Felvehető minden 14 évet betöltött és legalább IV. elemi végzettségű egészséges ifjú, kinek szülei némi földdel rendelkeznek.

Az igazgatóság.



Szakszervezeti hírek

A cipész, tiskakészítő, szűgyár-rommókások és tanonokok június 18-án, hétfőn délután 6 órakor közgyűlést tartanak a Szabadságter 26 szám alatt levő szakszervezeti székében. Napirenden az állatási szervek létesítése és a drágasági politikai kérdése.

A brassói kisiparosok szakszervezetének vezetősége ezúton hívja fel a szakszervezet valamennyi szakosztályának összes tagjait, hogy vegyenek részt június 19-én, kedden délután 6 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara dísztermében tartandó nagygyűlésen, amelynek keretében a kiküldöttek beszámolnak a kisiparosok búcsúest nagygyűléséről.

A cipész kisiparosok szakszervezete folyó hó 18-án, hétfőn délután 3 órakor a Str. N. Filitti 5. sz. alatti székházában gyűlést tart, amelyre pontos megjelenést kér az elnökség. Ugyancsak hétfőn délután 5 órakor a szakszervezet szövetkezetének van vezetőségi ülése.

CORSO MOZGÓ, BRASSÓ

Ma és a következő napokon

A fehér sas

Egy szenzációs amerikai, románul beszélő COWBOY-film

BUCK JONES-el és SILVER KING, a család 16

Magyar kiegészítő műsora

Éjjeli zene

énekli Jávor Pál

„Csak egy kislány van a világon”...

A legújabb szovjet híradó

Előadások naponta 3, 5, 7 és 9 órakor Vasárnap d. e. 2 Matinéelőadás, 9-16 lej

Elveszett

pénteken, 8-án d. e. egy koker spanyol fekete

göndörszörű kutya.

PRINCZ névre hallgatott.

Becsületes megtaláló kérem adja le Brassó, P. Gh. Enescu 7 sz. alá (Schuster vendéglő) 10.000 lej jutalom ellenében.

Apróhirdetések

Legkisebb apróhirdetés 10 szög 300 lej, minden további szó 30 lej. A háromszorra feladott hirdetések után a negyedszeri lekötés ingyenes.

Ingatlan, bérlet

Házak, parcellák, iparhelyek adás-vételre előnyösen közvetíti a régi és megbízható „PROMPT” ingatlanszolgálati iroda, Brassó, Főter 8. Telefon 38-91. 1357

Keresek szoba konyhás, esetleg két szoba konyhás lakást a brassói Schiel gyár közelében. Következő díjazok. Cim a kiadóban. 1432

Időt és fáradságot takarít meg, ha hást, telket London utján ad és vesz. Brassó, General Moquin 25. (1435)

Házat belvárosban megvételre keresek és egy mechanikai szivacsot. Iliescu, SN. Iam 18 (4-6 között). (1449)

Keresek aszonnai világot, lehetőleg folyóvízes áras szobát központban. Brassó, Telefon 12-53. (1450)

Elcserélném Budapest környékén levő 200 négyzetföldes telket, erdővel, tóval, szőlővel, vagy szántófölddel. — Érdeklődni Sepsiszentgyörgy, Sugási-ut 26. (1451)

Foglalkozás

Két fasztergályos segédet alkalmazok. László Dénes, Brassó, Spitalul Militar 7. 1427

Munkásnő állandó munkára alkalmas „Mercer” tüköryár Brassó, Katonakórház-u. 4. 1441

A brassói beteggyógyító, gyógykezelőket alkalmas költöztetésre és javadalmazással. 1444

Keresek önálló nagymunkásokat és egy szakorvost, jó napesszabót sürgősen. Cim a kiadóban. (1446)

Cipészsegédet és fűtősegédet, aszonnai felvételre. Brassó, dr. Vasile Lucaci 16. (1448)

Lóvasárláshoz és kovácssegédet keresek aszonnai belvárosban. „Bárcsa” S. A. E. volt Kocsis A. és Fiai Rt. Brassó. (1452)

Moosnő keres Brang mosóda. Brassó, Alecu Russo 6 sz. 1454

Keresek szabósegédet Zsáry Mihály Brassó, Str. Plovna 8. 1455

Szorgalmas mindenes állást keres. Vasasné, Brassó, a postai utca felől gondnoknál. 1457

Adás-vétel

Veszek mindennemű villanyeszközt, eliket, motort, áramot, ugyancsak bármilyen gyártmányú mozdítókat és alkatrészeket. Szendrő János villanyeszközi vállalat, Kézdivásárhely, Szabó Jenő-utca 16. 1351

Rádiót és alkatrészeket a legmagasabb áron vesz Szendrő János villanyeszközi vállalat, Kézdivásárhely, Szabó Jenő-utca 16. 1352

Jókarban levő L. Roth Wien márkájú szongora eladó. Fejér Bálint, Frumosa-Ciuc. (Csikszere). 1436

Tóth Lajos parkettes vállalat. Sepsiszentgyörgy, Székely-u. 23 sz. Ugyancsak hátkiparkettes beszeresőt. 1442

Uj szőtyők férfiöltöny eladó. Crăciun, Brassó, Petru Maior 9. (1453)

Mély gyermekkosci eladó. Cim: Brassó, Str. Vintilă Brătianu 18. 1458

Eladó világos irataskönyv új állapotban. Brassó, Mihail Weiss 20, ap. 6. 1461

Elveszett

Elvesztettem fekete kézi tiskát pénzzel és Pavlenko Elena névre szóló iratokkal. Becsületes megtaláló a pénzt megtarthatja, irataimat kérem adja le Brassó, Str. Tache Ionescu 11 a L. sz. 1459

Vegyes

Felkérem azon egyént, aki tud valamit Lechner Ferenc honvédről, aki a 33. hegyvidéki 1. században volt, tábori postaszámja K 763, éntesite feléget, Lechner Ferencné Brassó, Carpaților 39. 1462

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

Kovács Ádámné

sz. Gáspár Borbála

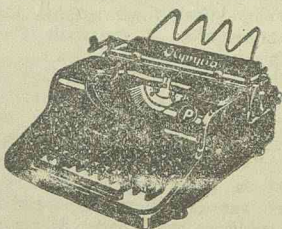
Életének 71-ik évében, hosszas szenvedés után t. hó 15-én éjjel 4 órakor visszaadta lelkét természetének.

Temetése t. hó 17-én d. u. 3 órakor lesz a bolonyai kat. temető kápolnája előtt.

Brassó, 1945 június 16-án.

A gyászoló család.

Todor Ion jun.



író-címező-számoló-könyvelő-sokszorosító-gépjavitó szakmihelye — új gépek lerakata
BRASSÓV Str. Reg. Carol 31 (volt „Olimpia”) TELEFON 29-47. Keresk. Kam. bej. sz. 4709/1-11